# Päewaleht

**Ilmub iga äripäewal.**

Toimetus ja talitus on Tallinnas, Suurel turul raekoja ees

Toimetaja könetunnid kella 12—1 lõunal.
Ärijuhi könetunnid kella 8—11 e. l.

Toimetuse könetr. 639. Kontori könetr. 398.

Tarwitamata jäänud lühemad kirjatööd häwitatakse ära, suuremad saadetakse tagasi, kui selleks margid juurde on lisatud. Käsikirjad, mis alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jäätwad hinna alla arwamata, kui neile tasunõudmine peale ei ole kirjutatud. Saadetawatel kirjatöödel peab saatja täielik nimi ja adress all olema.

**Tellimise hind:**

| | | | |
|---|---|---|---|
| 12 kuu peale postiga | 20 rbl.—kop. | postita | 16 rbl.—kop. |
| 11 „ „ „ | 18 „ 50 „ | „ | 15 „ — „ |
| 10 „ „ „ | 17 „ — „ | „ | 13 „ 80 „ |
| 9 „ „ „ | 15 „ 50 „ | „ | 12 „ 50 „ |
| 8 „ „ „ | 14 „ — „ | „ | 11 „ 20 „ |
| 7 „ „ „ | 12 „ 50 „ | „ | 9 „ 80 „ |
| 6 „ „ „ | 11 „ — „ | „ | 8 „ 50 „ |
| 5 „ „ „ | 9 „ 25 „ | „ | 7 „ 20 „ |
| 4 „ „ „ | 7 „ 50 „ | „ | 5 „ 80 „ |
| 3 „ „ „ | 5 „ 75 „ | „ | 4 „ 40 „ |
| 2 „ „ „ | 4 „ — „ | „ | 3 „ — „ |
| 1 „ „ „ | 2 „ — „ | „ | 1 „ 50 „ |

Wäljamaale — 23 rbl. aastas, 12 rbl. pooles aastas. Tellida iga kuu esimesest algades. :: Adressi muutmine 35 kop., selle juures endine adress ehk selle nr. üles anda.

**Üksik nummer 8 kop.**

Kuulutuste nonpareille rea ruum maksab 20 k., lehe eesotsas 60 kop. Wäljaspool Tallinna kuulutuste küljel 80 kop., lehe ees 2 rubla

Laupäewakes numbris ilmuwate kuulutuste hind on kahekordne.

Kuulutused tulewad päew enne soowitawat ilmumist lehe kontoris ära anda. Kuulutused, mis hommiku enne kella 9-t ära antakse, ilmuwad ainult wõimaluse järele sama päewa numbris.

Adress lihtsa ja rahakirjadele: „Päewaleht, Tallinnas (Таллинъ г. Ревель Эстл. губ.)

Nr. 167 — Laupäewal 29. juulil (11. augustil) 1917 — XII aastakäik


# Galitsias Brodõ lähis suuremad wõitlused alganud.

**Rumenia wäerinnal ägedad wõitlused waheldawa õnnega; meie wägedel kohati edu olnud: üle 400 wangi saadud; mõnes kohas Rumenia wäeosad ida poole läinud. — Rumenia kuningakoda ewakueritakse Wenemaale. — Muudatused wäejuhatuses.**

## Sõja ja sisem. asjade ministritele õigus antud igasuguseid koosolekuid ja kongressisid ära keelata.

**Surmanuhtluste kinnitamine jääb wäekomissaride ainuõiguseks. — Kiiewis werine kokkupõrkamine Ukraina polgu ja Doni kasakate polgu wahel.**

## Peastaabi poolt.

### Lääne wäerind.

Brodõ lähis Dubi ja Sarkuwi külade piirkonnas hakkas waenlane 27. juulil kell 8 õhtul suurtükkidest ja miinipildujatest meie seisukohtade peale tugewaste tuld andma. Tunni aja pärast asusid waenlase tihedad wäekettid tormijooksule. Dubi küla juures ja Sarkuwi külast põhja pool wältab wõitlus edasi.

Mujal wäerinnal tulewahetus.

### Rumenia wäerind.

Pruti jõest lõuna pool jooksis waenlane peale suurtükituld meie seisukohtade peale tormi Lukowitsa ja Slabodsea külade piirkonnas. Tormijooksud löödi tagasi osalt tulega, osalt wastu tormijooksudega. Nimetatud wõitluses awaldas iseäranis waprust ühe diwisjoni lõõgi-bataljon, kes Lukowitsa külasse tungis ja umbes 200 wangi wõttis. Kossowi polk, keda tema komandör polkownik Akimow waimustada suutis, löi waenlase kõrgustikkudelt wälja ja wõttis üle 200 wangi ühes 3 kuulipildujaga.

Wannast lõuna pool wõitsime kõrgustikud tagasi, mis 26. juulil kaotasime.

Sanka jõe ülemjooksul löödi waenlase tormijooksud tagasi.

Oknast lõuna-lääne pool wältas terwe 27. juuli jooksul wõitlus waheldawa eduga; õhtuks läksid Rumenia wäeosad ida poole.

Wõdra, Woloschkani ja Zisefschti külade piirkonnas löödi waenlase tormijooksud tagasi; waenlane wisati Putna jõe taha.

Waenlase katsed Doaga piirkonnas põhja poole tungida, läksid nurja.

### Kaukasia wäerind.

Muudatuseta.

### Lendurite tegewus.

Baranowitshi lähis lasti meie suurtükitulega waenlase lennumasin alla, mis põlema läks; lenduris said surma. Pta.

**Muutused kõrgemas wäejuhatuses.**

Endine wäe kõrgema ülemjuhataja staabi ülem Denikin, kes wiimasel ajal lääne wäerinna wägede juhatajaks oli, on lõuna-lääne wäerinna wägede juhatajaks nimetatud kindral Walujewi asemele, kes lääne wäerinna wägede juhatajaks nimetati. Pta.

**Surmanuhtluse kinnitamine jääb wäekomissaride hooleks.**

**Petrograadist**, 28. juulil. „Sold. ja tööl. s. n. Teataja" kirjasaatja kõneles sõjaministeriumi juhataja Sawinkowiga küsimuse üle, kudas sõjawägede wõitlusjõudu tõsta.

Minu esimeseks ülesandeks jääb, seletas Sawinkow, raudse distsiplini jalaleseadmine, milleks komissaride kogu iseäranis kõwendada tuleks isikutega, kellel ülema wäejuhatuse ees iseäranis küllalt tugew autoritet oleks, niisama ka nendega, keda sõdatite hulgad piirita usaldaksid. Komissaride nimetamise juures tuleb iseäranis hoolsalt tähelepanemist pöörata komissaride kindla ilmawaate peale.

Ülem wäejuhatuse koosseid tuleb puhastada isikutest, kes kodanliselt selleks küllalt ettewalmistatud pole ega sõjalisel jalal kõiki nõudmisi ei rahulda. Surmanuhtluse tarwitamine sõjawäes peab walju kontrolli alla wõetama. Surmaotsuste kinnitamine jääb wäekomissaride ainuõiguseks. Wäejuhatus korraldab ainult sõjalist tegewust. Komissarid walwad sõjawäe üleüldispolitiilise elukorra järele. Pta.

## Mitmesugused teated.

**Rumenia kuninga perekond sõidab Rumeniast wälja.**

**Kiiewist**, 28. juulil. Rumeniasse saadeti erakorraline raudteerong, mis Rumenia kuninga perekonna ühte lõunapoolsesse linna peab ewakuerima. Pta.

**Õõnesteed Inglismaa ja Prantsusmaa wahel.**

„R. Woljale" teatatakse Londonist, et Inglismaale Amerikast masinad on toodud õõnesteede kaewamiseks Inglismaa ja Prantsusmaa wahel La Manche alt. Inglise walitsusele ette pandud plaanis kawatsetakse 8 masinaga 4 õõnesteed kaewada. Iga masin kaewab tunnis 100 jalga mulda wälja. Õõnesteed arwatakse mõne kuu pärast walmis saawat. Prantsuse-Inglise wäerinna warustamise asjas on õõnesteel suur tähtsus.

**Sõja kaubawedamise wecaluseid paadid.**

Neist on wecaluste paatide „U" klassi tüüpilised, pikkus 315 jalga, laius 30 j., ja kõrgus 17 jalga. Suurus 2000 tonni, kaupa wõiwad peale wõtta 700 tonni (43.400 puuda). Liikumisejõudu annawad 8 Dieseli mootori kokku 1200 hobuse jõuga. Wee all liigub laew elektrimootoritega, mis jõudu akkumulatorite batareidelt saawad. Weepinnal sõidab laew 12—13 sõlme tunnis, wee all 7 sõlme. Laewamehi on: 8 ohwitseri ja 21 madrust. Weealuse paadi keskpaigast käib läbi kitsas 2 jala 6 tolli laiune ja 6 jala kõrgune koridor, mille mõlemal pool küljes kaubaladud ja ohwitseride ning komandode kajutid asuwad. Kapteni kajuti põrandaruum on alati 10×6 jalga. Sellele järgneb tööruum, laewa päras asub masinajaoskond ja elektrijaam. Weealusel paadil on kaks keha: sisemine tsilindri taoline ja wälimine ellipsoidi kujuline; ruumi nende wahel tarwitatakse ballasti, reserwuaride ja kauba paigutamise otstarbel. Laewal on traadita telegrafi jaam üleslükatawa torniga 50 jalga kõrge. („The Sphere.")

**Amerikas toitlusseadus wastu wõetud.**

**New-Jorgist**, 27. juulil. Senat wõttis 66 häälega 7 wastuolekul toitlusseaduse wastu. Pta.

**Sundusline wäeteenistus Kanadas.**

**Ottawast**, 27. juulil. Senat wõttis kolmandal lugemisel sunduslise wäeteenistuse seaduse wastu. Pta.

## 158. sõjanädal.

Wiimased päewad tõid meie sõjawäljalt wõrdlemisi wähe teateid ja need teated, mis tulid, ei rääkinud enam meie wägede peatamata põgenemisest, waid juba wõitlustest. Närwilise hirmupiina all seisew maa otsib himukalt neis teatetes märkisid seisukorra paranemiseks ja haarab igast lootuse ölekõrrest kinni. Nüüd on ju kahtlemata, et meie wäed paranemise teel on, kuid see paranemine ei ole ammu weel üleüldine ja kangelaslikkuse awalduste kõrwal räägib pea iga telegramm ka otse wastupidisest nähtustest. Erateated tõendawad seda weel. Bukowina pealinna Tshernowitsõ äraandmisel on meie wäed jälle riiüstanud, kui ka need riiüstamised mitte Kaluhhtši hirmute ja iga inimlikkust mahasalgawate tegudeni ei edenenud. Niisama on meie wägedest jälle terwed polgud Rumenia wäerinnal oma seisukohtadelt läinud ja Riiast kuuleme, et kütibataljonid nagu ennegi waenlasega wennastawad. Et pilti täielikseks teha, on Wene wäed sedasama wiisi Balkani wäerinnal toimetama hakanud, oma liitlastest kaaswõitlejate silmi all, mis peajuhatajat sundis neid wäerinnalt ära saatma ja sellega Wene wägedele uut häbiplekki peale surumа.

Nii on lootused õige lahwad. Üksikud wäeosad peawad oma werega teiste äraandmise eest tasu maksma. Arusaadaw on, et siis wõitlused, isegi kui nad meie jaoks õnnelikud on, nagu nii mõnigi kord wiimase nädala jooksul, ainult juhuslise ja kohalise tähendusega wõiwad olla, ilma et nad strategilisteks edusammudeks suudaksid kaswada. Kui waenlase edasitungimine siiski seisma on jäänud, siis peame selleks põhjusi mõhem meie wägede kaswawas wastupanekus otsima, kui selles, et see peatamine waenlase plaanis seisab.

Praegu on waenlase wäed Põhja-Galitsias oma endistel seisukohtadel, tähendab mõniteistkümmend wersta meie piirist eemal, Lõuna-Galitsias Srutshi jõel, millega siis meie wäed siinkohal Galitsiast täieste on wälja tõrjutud. Bukowinas on Tshernowitsõ ja Radautsi langemisega ainult weel mõne wersta laiune riba meie wägede käes, kuna aga kohati waenlane juba Rumenia ja Wene pinnal seisab. Tähendab, waenlase esimene ülesanne oma pinda meie wägedest puhtaks teha, on niihästi kui korda saadetud ja selle ülesande lapsemängu-kerge täideminek peab waenlasele muidugi wäga meelitawaks tegema edasitungimist, et Bessarabia ja Podolia wiljarikkaid maid oma kätte saada. Kuid Saksa ettewaatusega mõtleb ta ette, et kõige pealt seda ulualla wiia, mis juba käes, enne kui kätt uue järele wälja sirutada. Nii kuuleme, et esimene asi, mis sakslased uueste kättesaadud Galitsias ette wõtsid, wiljakoristamine oli, millega nad praegugi ametis. Asjatundjad arwawad, et wiljahulk, mis niiwiisi neile nagu süüle langeb, nii suur on, et kõigi keskriikide wägesid kaks kuud ära toita. Arusaadaw on, et niiwiisi sakslased hästi külmawerelisemalt inglaste blokadi hindawad. Kui sakslane seljatagusse on ära kindlustanud ja wilja kokku korjanud, siis algab arwatawaste tema pealetungimine uueste, olgu siis, et politilised põhjused teda peatama ei sunni. Kui nimelt Saksamaa Wenemaaga loodab erarahu teha, nagu wiimased teated Austriast uueste tõendawad, siis ei tohi wibu liig pingule tõmmata. Jatkawad tema wäed meie maade ärawõtmist, siis sattuwad Saksa agendid Wenemaal hädasse, [illegible] seda Saksa sõprusega seletada. Wõimalik on, et need kaalumised oma osa mängiwad kartusega koos, et Wene wäed ometi toibuwad, et oma pinnal edasitungimisele suurema wastupaneku wastu seawad.

Mis waenlase ettewalmistusesse Põhja wäerinnal puutub, siis ei taha jutud neist waikida. Wiimaste päewade sees on nii tähtis isik kui uus ülemjuhataja ise, kindral Parski, seletanud, et tema waenlase pealetungimist wõimalikuks peab, kuna meie poolt pealesurumisest juttugi ei wõi olla. Kindral ütleb edasi, et meie kaitsekorraldus hea, lisab aga ettewaatlikult juurde, et wägede waim peaasi on. Ta loodab selle paranemist, tähendab, see pole weel kätte jõudnud.

Omajagu rasket mõju awaldab ka meie wäeülemate wahetamine, ilma et awalikkus põhjuseid teada saaks. Nii kõrwaldati kindral Brussilow ja juba esimesel päewal tõusid jutud eraldustest uue peajuhataja Kornilowi ja ministeriumi wahel, sest et wõimane Kornilowi poolt Lõuna rinna ülemjuhatajaks määratud kindral Walujewi asemele oma poolt kindral Tsheremissowi nimetas. Neist asjust on küll üle saadud, kuid oma halba mõju on nad ikkagi awaldanud.

Kõigil teistel wäerindadel walitseb loid tegewus, selle järele kui liitlaste wäljakuulutatud suur operatsion Flandrias nii ootamatalt kiire lõpu leidis, ilma et wähegi tuntawamaid tagajärgi oleks andnud. Ajakirjandus läheb sellest kaunikeste mööda, kuid waewalt saab asja teisiti seletada, kui liitlaste uue sõjalise äpardusega.

Nii et ole uus neljas sõja-aasta liitlastele õnnelikult alganud.

## Teated Wenemaalt.

**Siseministrile ja sõjaministrile õigus antud kongresside ja koosolekute pidamist ära keelata.**

Ajutine walitsus otsustas: Sõja ajaks siseministrile ja sõjaministrile õigust anda igasuguseid koosolekuid ja kongressa ära keelata, mis sõjaliselt wõi riigi julgeoleku poolest wõiwad kardetawad olla, seda määrust enne wäljakuulutamist senati poolt maksma pannes.

Peaminister Kerenski.
Kohtuminister Sarudnõi.

**Esimene sekeldus uue ministeriumi ja täidesaatwa keskkomitee wahel.**

Tööl. ja sold. saadikute nõukogude ülewenemaaline täidesaatew keskkomitee wõttis internatsionalisti Martowi poolt ettepandud resolutsioni wastu, milles seletatakse, et enamlaste kohta käiwa uurimismaterjali awaldamine olewat seaduste rikkumine ja et täidesaatew keskkomitee selle awaldamise wastu protesterib. Ühenduses selle protestiga hakati kohtuministeriumi ringkondades Peterburi kohtupalati prokuröri Karinski lahkumisest rääkima.

Kohtuminister Sarudnõi on pärast asjaga tutwunemist leidnud, et uurimisematerjali awaldamises mingisugust seaduserikkumist ei ole. Selles mõttes annab Sarudnõi ka ajutisele walitsusele oma seletuse.

**Kindral Gurko asi.**

**Peterburist.** Kuulu järele antakse endine lääne wäerinna wägede juhataja kindral Gurko, kes sõjaministri käsul kinni wõeti, riigi äraandmise eest kohtu alla.

**Kõrgemate koolide autonomia.**

Kuulutati seadus wälja, mis ülikoolid, kui ka muud haridusministeriumi alla kuuluwad riigi ja era- kõrgemad koolid õpekondade kuratorite järelwalwuse alt wabastatakse, ja need koolid autonomia saawad. Kõik need operatsioonid käiwad wormiliselt otsekohe haridusministri walwuse alla. Ülikooli inspektori ja tema abi amet kaotatakse ära, ja nende asemele seatakse abirektori amet.

**Ilma palweta teenistusest lahtilastud kõrgemad postiametnikud.**

Posti-telegrafi ministeriumi juures postiametnikkude asjade uurimiseks ajutatud komisjon on otsustanud 11 kõrgemat postiametnikku ilma palweta teenistusest lahti lasta, nende seas ka endist Tallinna postkontori ülemat Aleksandrowi. Riia posti-telegrafi ringkonna ülema Jewangulowi asjas otsustati teateid nõuda.

**Miljukow wõtab Tshernowi wahekohtu nõudmise wastu.**

Miljukow on põllutööministri Tshernowi wahekohtu nõudmise peale wastanud, et ta wahekohtu wastu wõtab.

**Endine kojapreilt Wõrubowa**

on nõrga terwise pärast kohtuwõimude poolt Petropawlowski kindlusest suurema kautsjoni wastu wälja lastud ja kodusesse aresti pandud

**Soomemaale sõitmise reeglid.**

29. juulist saadik saab Soomemaale piirkonda, mis Bjeloostrowi jaama taga, ainult Peterburi wäeringkonna staabi lubaga sõita. Lubasamiseks on tarwis staabi isikutunnistus ja kaks päewapilti sisse anda. Sõidulubad antakse pärast teadete kogumist wälja.

Wäeteenijad wõiwad puhketunnistusega sõita.

**Mustatööliised 79 rbl. päewas.**

Nagu pealinna lehed teatawad, oli wiimasel Peterburi linna-ameti koosolekul muu seas ka tramwai ning elektrijaamade sõekõrutajate palgaküsimus kõne all. Nagu linna-ameti liikmete aruandest selgub, teenimad sõelaadijad, kes streigi abil hiljuti uued tükitööhinnad läbi wiisid, praegu linna tramwaiparkides keskmiselt ilma ületundideta 79 rbl. 20 kop.; walgustamise-osakonnas aga 38 rbl. päewas.

Linna-amet, mis praegu teatawaste sotsialistide käes, tegi otsuseks pöörata tööliste ja sõjawäeliste saadikute nõukogu täidesaatwa komitee poole palwega, et sarnasele palga wäljapressimisele piir ette tõmmataks. Ühtlasi tahab linnaamet, ülirasket majanduslist kitsikust silmas pidades, ka selleks sammusid astuda, et seniste sõekärutajate asemele, kelle nõudmisi linn enam täita ei jõua, sõdatid tööle toodaks.

**Kroonlinnalased otsustanud oma walitud komissari ametist lahti lasta.**

Kroonlinna tööl. ja sold. saadikute nõukogu on otsustanud ajutise walitsuse komissari Kroonlinnas Partshewskit, kelle nõukogu ise ametisse wallis, lahti lasta ja uut komissari walida. Partshewskile annab nõukogu süüks, et ta oma ülesannetest aru ei saawat, Kroonlinna seisukorra kohta wale teateid laiale laotawat ja nõukogu autoriteti maha kiskuwat.

„Waba" Kroonlinn on nähtawaste 3.—5. juuli sündmustest juba toibunud.

**Mässajate karistamine.**

Umbes kuu aja eest tõstis Totemi polgu alamleitenant Filippow omas polgus lõuna-lääne wäerinnal mässu. Mäss suruti sõjariistade jõul maha ja Filippow ühes 15 kaasäsitaja soldatiga anti sõjakohtu kätte. Alamleitenant Filippow ja 1 soldat mõisteti 12 aastaks sunnitööle. Kolm süüalust mõisteti karistusbataljoni, üks aresti, teised õigeks.

**Kerenski Saratowi linnawolinikuks walitud.**

Peaminister Kerenski sai s.-r. erakonna Saratowi osakonnalt telegrammi teatega, et Kerenski on Saratowi linnawolinikuks walitud, ühtlasi paluti Kerenskit uue linnawolikogu esimesele koosolekule ilmuda.

## Ajutise walitsuse korraldused maa asjus.

Ajutine walitsus määras: Kuni maaküsimuse otsustamiseni asutawa kogu poolt seisma jätta:

1) tunnistuste tegemist, kinnitamist ja wäljaandmist: a) talukruntide peale külakogudes, kus üleüldiseid ümberjagamisi ei ole ette wõetud, b) talukruntide peale külakogudes, kus põline üksiktalupidamine olemas, c) kruntide peale, mis wäljaostmise seaduste paragrafide põhjal enne tähtaega wälja ostetud.

2) Kogukonna hingemaa tükkide isikliseks omanduseks kinnitamist üksikute peremeeste nõudmise järele.

3) Kogukonna hingemaa-tükkide isikliseks omanduseks kinnitamist wäljarändajate nõudmise järele kohtades, kust nad wälja rännanud.

4) Kõigis maakorralduse asjus, mida tehtakse, 29. mai 1911. aasta maakorralduse seaduse põhjal, samuti ka talurahwaseaduse 12. ja 53.—55. paragrafide põhjal.

Selles määruses nimetatud asjadest ei panda seisma neid, mis senati teises departemangus harutusele tulewad.

Kubermangude ja kreiside maakorralduse komiteed ära kaotada. Pta.

## Soomemaalt.

**Protestid Soome maapäewa laialisaatmise wastu.**

**Helsingist** teatatakse „Wetsh. Wremjale":

Wilmanstrandis wõeti rohkearwulisel miitingul (üle 5000 inimese) resolutsion wastu, milles senatile laitust awaldatakse, et see ajutise walitsuse tahtmist on täitnud ja maapäewa laialisaatmise käsu wälja kuulutanud. Resolutsionis räägitakse, et need senatorid maapäewa enamuse ja Soome rahwa piiete wastu seisawad ning selleks kaasa aitawad, et wõõras ja waenuline Wene wõim Soomes tugewamaks läheb. „Häbi neile, kes oma rahwa ära müüwad, häbi isamaa äraandjatele," nii lõpeb resolutsion.

Maapäewale saadetakse hulk telegrammisid kõigist Soome kohtadest protestiawaldusega maapäewa laialisaatmise wastu ja nõudmisega, et ajutise walitsuse käsku ei tuleks täita.


# Linnawalijad!

Täitke oma kodanikukohust kodulinna wastu ja tooge wiibimata walimisejaoskondadest oma walimisekaardid ära. Minge järele **igaüks isiklikult** ja wõtke isikutunnistuseks pass wõi mõni muu dokument kaasa, mille sealsamas tagasi saate. — Walimisejaoskonnad on awatud kella 9 hommikul kuni kella 9 õhtul.

**Walimistel, 6. aug., kirjutage walimissedelile „Uurriku", Eesti töörerak., Linnateenijate seltsi ja t. bloki nummer**

# 14.



**Haruldane!**

# Suwe-öö sõjalaagris

**Eesti sõjawäeliste heaks,**

**Harjuwärawa mäel,**

esmaspäewal 31. juulil, kell 8 õhtul.

# Lõpuks tants.

Pääsetähed à 2 rbl. eelmiigil mäe kassas.


## Lätimaalt.

**Riia ringkonnakohtu prokurör keelekiisimuses.**

Riia ringkonnakohtu prokurör saatis Riia tööliste saadikute nõukogule kirjaliku palwe, et nõukogu kõik ülekuulamise protokollid temale Wene keeles saadaks. Täidesaatew komitee aga lükkas selle ettepaneku tagasi, seletades, et prokuratura ise hoolitsegu protokollide Wene keelde ümberpaneku eest.

**Äriteenijate puhkeaja küsimuses**

wõttis Riia linnawolikogu sunduslistesse määrustesse tingimise, et äriteenijad lõuna-waheajal peawad äriruumidest lahkuma. Taheti ära hoida, et äriomanikud söögituardidel ei saaks oma teenijaid tööle sundida. Selle korralduse wastu aga protesterisid 810 äriteenijat 189 kauplusest, mille tagajärjel linnawolikogu oma wiimasel, 24. sk. koosolekul äriruumidest lahkumise sunduse ära kaotas. Selle asemel aga pannakse kõigis kauplustes äriteenijate nimekiri üles, ühes tähendusega, millal nende 8-tunnilise tööpäewa algus ja lõpp ning poolteisetunniline lõuna-waheaeg on. Semikaua, kuni Riia linn sõjapiirkonnas asub, on kõigil kauplustel luba pühapäewiti kl. 1—5 p. l. kaubelda.

## Eestimaa kubermangukomissari küsimus.

Siseministri telegrammi põhjal, et kubermangu-komissariks ainult niisugust isikut wõib walida, kes kõigi kohalikkude demokratliste organisatsionide poolt heakskiitmist leiab, kutsus maapäewa esimees läinud nädalal Tallinna Eesti ja Wene liidu, Saksa organisatsioni, linnaomawalitsuse ja tööl. ja sõjawäel. saad. nõukogu esitajad ühisele nõupidamisele kubermangu-komissari walimise asjus kokku. Nõupidamisest wõtsid ka maapäewa fraktsionide esitajad osa.

Et nõupidamisest osawõtmise kutse kõigile liig ootamata oli tulnud, siis ei tehtud seekord komissari kandidaturi asjus mingit kindlat otsust, waid otsustati kõige pealt organisatsionidega, kes nõupidamisele kutsutud, asja üle lähemalt läbi rääkida ja selle järele uus koosolek ära pidada. Mõtetewahetusel selgus siiski, et kodanliste organisatsionide esitajad ja linnawalitsuse asemik Poska tagasiwalimist soowitasid, kuna maapäewa sotsialistline blokk komissari-abi koha peale adwokat Rei üles seadis. Tööl. ja sõjaw. saad. nõukogu esitaja aga ei teadnud komissari küsimuses üleüldse mingit seisukohta wõtta.

Järgmisel nõupidamisel, mis läinud reedel ära peeti, teatas tööl. ja s. s. nõukogu esitaja, et nõukogu esialgul otsuseks teinud kubermangukomissari ametisseseadmist ülearuseks tunnistada ja ettepanekuga esineda, et maapäew ka komissari kohuste täitmise täielikult oma peale wõtaks. Hiljem aga — täidesaatwate komiteede konwerentsil — otsustati kubermangu-komissari walimist iseäralise komisjoni kätte anda, mis koos seisaks wiieteistkümnest maapäewa, wiiest tööl. ja sõjaw. saad. nõukogu ja ühest Wene liidu esitajast.

Kui aga maapäewa esimees A. Wallner koosolekul sellele ettepanekule kindlaste wastu seisis, ja arwamist awaldas, et maapäew sellega milgi tingimisel nõus ei saa olema, wõttis nõukogu esitaja oma ettepaneku tagasi ja teatas, et ta walmis on komissari walimist täieste maapäewa hooleks jätma. Sellega ühinesid ka kõik teised nõupidamisest osawõtjad, kusjuures Wene liidu esitaja soowi awaldas, et üks komissari abilisest tingimata Wene wähemuse huwide kaitsja peaks olema.

Nagu kuuleme, wõtab maapäew komissari walimise juba oma lähemal koosolekul, 1. augustil, ette.

—ol—

## nised.

nimekirjad teakawat meie kiirlaste nime- ega körwale panna. mille iseloomu meie lippude lõhkumisel, ti rahwuskogu wali- jne. Kiirlased ni- rtei Tallinna komi- s kongressi pidades i, Trotskit jne. ikka netas, kes süütute we- ajaloosse on kirju- elasi demokradid, — — süüdistawad, et ole maenlase rahast atsioni töö eest. Meil tega, mötted ja sihid, e, omandawad nende uju, nemad imewad nende elujõud seisab ainult halba näewad. ende kõige odawama hoolimatuses ja la- itlusewiisid ära, mis ilm paistawad, tihti usti sõnadega „pilke- Meid lahutab terwe me neis õnnetust ni- i rahwale.

nimekirja waadata, st täieste tundmatade kellel juba meil oma, eid soowitaw tutwus. toimetuse liikmed ja see hulk wolikogusse „Kiire“ toimetuse tei- desamade kommetega. ööd teewad, selle juu- ja abinõud on neil alehes“ mittekiirlased d.

alijate jaoks ei wõi

alistline nimekiri on oma nr. 11, kelle stis „Töö Lipp“ on. on üksikuid punkti- populärseks on tei- s see s.-revolutsionä- nende liige oli. Kuid iski meil on, näitab wolikogu kandidatide wähe see partei en- toetada. Saja ühe gi wenelasi, tähendab, wenelastel ja eestlas- tajaid linnawolikogus sentide wahekord, mis istlejad kaugele maha s walijaid üles omale tmist muretsema. Et öderatiwse riigi möt- ahwaste autonomiaga ants eestlastest partei- omuline.

waadelda, siis tuleb olt tosinat, kellest wä- ütle palju. Eesotsas aja ja nimekirjas on ed. Leiame weel ni- allinna t. ja s. s. nõu- äälekandja toimetaja, “ esimehe — kõik mä- meile, eestlastele, just õi suurteks lootusteks Ei ole ka arwata, et te poolt tõisest toe- tsib ta oma poolehoid- ööliste seast, kes Tall. gu ümber koondatud. ine nimekiri on nr. 7 lise ühenduse“, Wene- listepartei wähemlaste emokratlise partei wä-

rahwust on ühendatud, ri peaasjalikult Eesti esitajaid on ainult wä- i on oma kandidatide eelmised kaks, millest e leiame rea nimesid, st oleks olla, nagu M. Dinas, K. Luts, N. . On tundmus, et meie puhassotsialistlised olusted paremad selle nimekirja ümber on kogunud. Kui meie siiski seisukoha selle nimekirja wastu tema tähtsuse wõtame, siis sellepärast, et tema oma tulewase töö linnawolikogus töölisteklassi kasude heaks määrab. Meie seisame aga põhjusmötteliselt seisukohal, et tulewane linnawolikogu mitte ühe kihi teenimist omale ülesandeks ei tohi seada, waid et tema kõigi elanikkude kasude kaitsja ja edendaja peab olema. Esimese mõttega kantakse klassiwõitlus enam kui see tarwilik ja soowitaw on tulewasesse wolikogusse ja see oleks meie seisukohalt wale. Selle juures on aga kahtlemata soowitaw, et sellest nimekirjast osa wolikogusse pääseb, see annaks temale mitmekülgsust ja oleks tema töövõisakusele ainult kasulik, seda enam, et selles nimekirjas elust karastatud ja töövõimulist mehi on.

Jääwad lõpuks puhas-eestilised nimekirjad. Neist esimene on nr. 3, Eesti demokratlise walijate ringkonna nimekiri.

Meie puudutasime juba nr. 13 ja 15 puhul selle nimekirja sündimist. Tema algataja on majaomanikkude-selts, kes alguses temaga neid ollusi ühendada kahtis, kes witmastel linnawalimistel nii terawalt lahku läksid. Oli neid, kes muudetud aegadel üksteise leidmist soowitasid, oli aga ka neid, kes just wiimase walimisewõitluse iseloomu põhjal niisuguse kokkuleppe wastu olid. Wiimased jäid wõitjateks ja majaperemeeste-selts seadis kittsamal alal oma nimekirja kokku.

Kui silma üle selle waliku käia lasta, siis on tema esimene väljapaistew joon see, et umbes pooled endised linnalsad on, nii siis majaperemehed ja et teine pool uueste ülesseatud mehed praegu wiimseni ka majaperemehed on, kui ka nimekirjas nende nimede taga harilikult nende ametid on üles tähendatud. Niiwiisi oleks küll meie arwates õigem olnud nimekirja selle nimetuse all wälja saata, mis tema sisule wastab ja mitte „demokratlise“ hüüdsõna all, mis praegusel ajal ju Jumala mitte midagi ära ei ütle, mida aga küll teatawa jälgedesegamise etteheiteks walimisewõitluses tarwitada wõib. Et majaperemehed oma kasude kaitsmiseks wälja astuwad, seda ei wõi keegi neile pahaks panna, nemad olid ju kogu endisel ajal terwe linnaelanikkude kasude kaitsjad ja oleks pöörasus ütelda, et nad ikka ainult enese peale on mötelnud. Kuid niisama selge on ka, et see suur muudatus, mida meie üle elame, linnajuhtimise põhjusmötted ja ülesanded palju lakmale alusele on seadnud, kui et see loomulik oleks, et ainult wõi ka enamuses majaperemehed, kelle käsi igatahes oma huwid peawad tegewusewabaduses köitma, terwe linna elanikkude esitajad wõiwad olla. Nemad leiawad oma ülesanded oma kihihuwide kaitses, mis muidugi wõimatuks ei tee, et mõnikord peremeeste ja teiste elanikkude kasud kokku langewad.

See praegu kujutatud olukord määrab ka meie seisukoha peremeeste nimekirja wastu ära, meie ei wõi teda mitte tema üleüldsuses toetada. Ajalehe alus peab laiem olema. Nimekiri leiab omale majaperemeeste ringkondades oma loomuliku toetuse, mille läbi teataw protsent walikogu liikmeid temale kindlustatud on.

Mööda minna ei taha meie ka sellest, et nimekirjas meeste kõrwal, kelle walimine soowitaw, wõib olla koguni tarwilik on, niisugused nimed seisawad, mis endid ainult mitte ei soowita, waid mille wastu meie terawalt oleme. Niisugust kokkuseadet tuleb kahetseda, sest ta laseb mötet üles kerkida, et siin taktilistele kaalumistele põhjusmötted on ohwriks wiidud.

Teine puhas-eestiline ja ühtlasi ka wiimane, neljasteistkümnes, nimekiri on nr. 14 Eesti töörakonna, korteriüürnikkude seltsi „Nürniku“, Tallinna Linnateenijate-seltsi ja Eesti Naisseltsi rühma ühine nimekiri.

Nagu näha, ühinewad siin wiis üksust, et selle läbi niihästi oma ülesannete, kui walijate, kui ka wiimaks walitawate piirisid wõimalikult laialt tõmmata. Nagu ühinewate nimed näitawad, on siin õige mitmed seltskonna osad üksteist leidnud, kelle silmapaistwamaks ühiseks märgiks ehk see on, et nemad neid linnaelanikkude ringkondi esitawad, kes seni linnawalitsemisest täieste kõrwaldatud olid, kes aga mitte klassiwõitluse hüüdsõnaga muele tööpõllule ei asu, nagu puhassotsialistlised parteid, waid püüdega kõikide linnaelanikkude kaitsemist oma ülesandeks teha. Meie oma poolt peame sarnast ülesannet täieste wõimalikuks ja linna omawalitsuse jaoks wiljakas ja meie usume niisuguse kommunalse töö sisse, mis ilma klassiwõitluseta katsub läbi saada. Sellepärast peame meie õigeks seda wiimast nimekirja oma poolt toetada ja soowitada. Selleks ei anna meile mitte ainult tema põhjusmötted ja lataline töökawa põhjust, waid selleks õigustawad ka bloki nimekirja kandidaadid, kelle seas meie see tuntud agaraid awaliikka tegelast leiame, niisama ka wäärtusliit erijõudusid. Wõib olla, et kandidatide piiri weel laiemalt ja kasulikumalt oleks saanud tõmmata määruste ärajätmisega, et iga kandidaat oma lähema walijate organisatsioni ees wastutaw on. Aga nähtawaste on see kitsendus sellepärast tehtud, et selle läbi tulewase töö ühtlust ja wiljakust tõsta, mis alguses, kus meie jõud weel sistematiseerimata ja sisse töötamata, liig suure wabaduse all oleks wõinud kannatada. Siin wõib ühele kui teisele seisukohale asuda, ilma et see just bloki nimekirja alusesid kõigutaks.

Nii on siis malewad üles seatud ja tulewane nädal toob küll kibeda kihutusetöö ja walimistewõitluse. Meie oleme katsunud erapooletult kõiki tegurid hinnata, nüüd on mötlejate lugejate ast kõike läbi kaaluda. Ainult ühte nõu annaksime weel kaasa.

Hoidke endid tühjade lööksõnade, demagogiliste lubamiste ja waenuässituste eest, hoidke endid ka nurgatagune ja põranda-alune laimu eest. Mötelge ise, kaaluge ja otsige seletust, kus midagi selguseta ja siis lõpuks arwustage täie teadmisega ja mitte kogemata.

## Toitlusministri päewakäsk toitluskomiteedele.

18. juulil 1917. aastal.

**Wiljakoristamise takistuste kõrwaldamise abinõudest.**

Maapidajate kartust kewadel nende külwide terweoleku üle silmas pidades anti ajutise walitsuse poolt 11. aprillil 1917. a. külwide kaitsemäärus wälja (wal. käsk. j. korr. kogu 498. pt.) mille järele külwide kaitse kohalikkude toitluskomiteede peale pandakse ja mille põhjal rikutud külwide kahju tasumine riigi kohus on.

Kõik wilja ülejäägi peawad maapidajad 25. märtsil 1917. a. seaduse järele riigi kätte andma. Ainult niisugusel teel saab õiget leiwajagamist terwes riigis korraldada ja sellega lähenewat nälga ära hoida.

Kuid saadud teadete järele ühwardab õigeajalist wiljakoristamist ja tema korrapäralist tarwituselewõtmist suur hädaoht. Paljudes kohtades wõtab rahwas wäewõimulisi ja seadusewastalisi ülesastumisi ette, mis maaomanikkudel põllutöömasinatega wiljakoristamist; kutsuwad kroonu-, era- ja teiste mõisate põldude pealt sõjawangisid, alalisi ja wöörsilt tulnud töölisi töölt ära; sunniwad maaomanikka ja rentnikka sõjawangidele töö eest rohkem maksma, kui riigiwalitsus seda on määranud; sunniwad peremehi niisama ka alalisi ja wöörsilt tulnud töölisi enne kokkulepitud tööhindasid tõstma; sunniwad omanikka ja rentnikka põllutöö eest mitte rahaga, waid wiljaga tasu maksma; wõtawad ära wäewõimuga wilja ja loomatoidu aineid, heinamaid, elawat ja surnud inwentari; takistawad wilja ja heina koristamist, peksmist, põldude talikülwi wastu walmistamist, külwamist ja muud. Kohalikud toitlus- ja maakomiteed sagedaste mitte üksnes ei takista alguses niisuguseid seadusewastaseid, majanduslikku elu korratuks tegewaid ja riigi huwidele kahjulikka rahwa tegusid, waid annawad ise määrusi wälja ja teewad otsusi, mis ära tähendatud seadusewastalistele ja riigile kahjulikkudele tegudele põhjust annawad.

On tähele panna juhtumisi, mil era maaomanikud ja rentnikud tarwilikka abinõusid wilja ja teiste koristamiseks, põldude talikülwi wastu walmistamiseks ja külwiks eneseks käsile ei wõta.

Tarwis on wiibiwata lõpp teha sarnastele näktustele, mis terwet riiki ja sõjawäge ilma leiwata ähwardawad jätta.

Isamaa ja rewolutsioni päästmiseks panen ette kubermangu, kreisi ja walla toitluskomiteedele:

1. Elanikkude ülemal äranäidatud omawoliliste ja seadustewastaste tegude takistamiseks ja lõpetamiseks otsekohe kõige mõjuwamaid ja otsustawamaid sammusid astuda, meeles pidades, et wilt riigiomandus on ja kõik ülejäägi omanikkude isikliste ja majapidamise tarwiduste täitmise järele wõimalikult ruttu sõjawäe ning puudustkannatawate elanikkude heaks peab minema.

2. Ei milgi tingimisel otsusi ega resolutsioniid teha, mis elanikkudele põhjust annawad maaomanikkude wastu wägiwaldset ja kuritöölist tegewust awaldada.

Eelpoolnimetatud nõudmiste täitmata jätmise eest wõetakse toitluskomiteede juhatuste esimehed ja juhatuseliikmed, kes selles süüdi, ametist lahtilaskmise kõrwal seaduslikule kaelakohtulikule wastutusele, oma wõimu tarwitamata jätmise wõi oma wõimupiiridest üleastumise pärast.

3. Maaomanikkudele ja rentnikkudele teada anda, et nemad on kohustatud kõik jõud selleks tööle panema, et wilt ja hein koristatud saaks ja talikülwi maha tehtud. Kui nemad selle tööga ei suuda toime saada ise oma jõu ega wahendi tega, siis peawad nad sellest toitluskomiteede juhatustele teada andma, nende wiimaste poolt äramääratud tähtaegadel, mis järele toitluskomiteede juhatused kohustatud on wilja ja heina koristamiseks ning talikülwiks mahategemiseks sellekohaseid abinõusid tarwitusele wõtma.

Selle nõudmise täitmata jätmise eest langewad süüdlased maaomanikud ja rentnikud wastutuse alla rahukohtu-karistuseseaduse 29. paragrafi põhjal, nagu ajutine walitsus seda paragrafi 17. märtsil s. a. täiendanud ja muutnud. (Seadk. kogu 376. pt.)

4. Elanikkudele teada anda, et omawoliliste ja seadusewastaste tegude pärast, mis takistawad maaomanikka korrapäraselt maja pidamast, süüdlased tehtud kahju tasumise kohustuse kõrwal walju seadusliku karistuse alla langewad. Selle juures tulewad isikud, kes niisugustes tegudes süüdi, otsekohe kohtuwõimule teada anda, et neid kaelakohtulikule wastutusele wõtta.

Kõik abinõud põldude mahategemise ja põldude koristamise küsimuste otsustamisel peawad ainuiikst toitluskomiteede ja nende juhatuste poolt nende oma wastutusel tarwitusele wõetama, selle kindla tingimisega, et kõik wöörandamise alla käiw wili riigi kätte läheb. Ei mingisugustel teistel komiteedel ei ole õigust tähendatud küsimuste otsustamist enese kätte wõtta, ja nende otsused ei ole mitte elanikkude kohta sunduslikud.

Toitlusminister **A. Peschehonow.**

## Kodumaalt.

**Keila mõisa ostmise järeltaja.**

Keila mõisa ostjate-angeldajate wastu on rahwa pahameel wäga suur ja tema asutused: walla maakomitee, põllumeeste-selts, toitlusamet ja tarwitajate-ühisus andsid ka weel protestid müügi ärakeelamise pärast sisse, kuna toitlusamet ja maakomitee walwel on, et majapidamist ei häwitata ega loomi ning liikuwat warandust kõrwale ei toimetata. R. P.

**Suhkur ja maata-inimesed.**

Hiljuti Haapsalus ärapeetud Läänemaa waldade toitluskomiteede esitajate koosolekul seati küsimus üles, kas tuleks waldades elawatele maata-inimestele, kellel omal lehmi ei ole, rohkem suhkrut anda kui talu- ja lehmapidajatele. Otsus-anti eitaw, sellega põhjendades, et maatarahwas wõiwat talupidajate käest piima osta. Niisuguse otsuse wastu awaldab Surlepa walla ilmalehmadeta maatarahwas toimetusele saadetud kirjas protesti. Seal olla waene maarahwas, kus talupidajad waewalt ise oma tarwituseks piima saawat, müügi tarwis ei olla neil sugugi ülejääki. Iseäranis nüüd suwisel töögajal, kus talurahwas nädalate wiist ainult piima ja leiwaga kaugedel heinamaadel peab elama. Suhkrut on lubatud iga elaniku tarwis $^5/_6$ naela kuus, aga sedagi ei ole Haapsalu kreisi maarahwale peale aprillikuud antud.

**Paide linnawolikogu koosolekul**

25. juulil oli terwe rida jookswaid küsimusi harutusel.

Wolikogu koosolekute juhatajaks waliti adw. Kreideberg, tema asetäitjaks lw. Limberg.

Linna miilitsa koosseis ja palgad määrati järgmiselt kindlaks: miilitsaülem (200 r. kuus), wanem miilitsamees (125 r.), kuus wooremat miilitsameest (à 75 r.). Tapamaja ja haigemaja taksi, mis sõja alguseest peale muutmata, otsustati 75—100 protsw. wörd tõsta. Arwatakse, et linna sissetulekud selle läbi kuni 5000 rubla aastas tõusewad.

Telisiwiwabriku omandamise küsimus anti selle kohase komisjoni kätte lähemaks läbiharutamiseks. Kohalik Tempeli telisiwiwabrik on praegu 50.000 rubla eest müüa.

Wolikogu korralised istumised määrati järgmiste päewade peale kindlaks: 23. aug., 25. sept., 30. okt., 27. now. ja 11. dets.

Kreisi toitluskomiteesse waliti linna esitajateks wolinikud Kreideberg ja Wimberg. Maakonna kütekomiteesse linnanõunik P. Johanson.

**Türi paberiwabriku tööliste seisukorra kohta**

palub nimetatud wabrikuwalitsus kutseühisuste keskbüroo saadiku Dubtsewi seletuse peale, mille „Isw. R. S. Rab. i W. Dep.“ järele ka oma lehes tõime, meid järgmist awaldada:

Wabrik pidi maikuu algul wiltidepuudusel paberimasinate tarwis oma töostuse seisma jätma. Kuni juunikuu lõpuni said wõimalikult kõik mees- ja naistöölised ametit wabriku juures paranduse, koristamise, inwenturi tegemise jne. töödega, lühidalt lausa töödega, mis wabrikule ainult kulu tegid, ilma et sissetulekut sellest oleks olnud.

Et wabriku walitsus töölistelt sel ajal ehk kunagi puude ja korteri eest oleks raha wõtnud, on wale. Korter ja puud on kõigil töölistel prii.

Kui juunikuu lõpul wabrikul korda läks umbes kolmeks nädalaks wiltisid laenata ja töö pidi algama, seletasid töölised, et nad wanade tingimistega enam töötada ei taha. Wabriku walitsus pakkus nendele siis Tallinnas wäljatöötatud palgamäärast 1 rubla meestele ja 50 kop. naistele wähem, selle peale waadates, et neil korter, küte jne. prii on, mis linna korteri ja puude hindadega wörreldes mitte palju ei ole. Nende tingimistega jäid töölised alles 14 päewa pärast nõusse ja wabrik hakkas 17. juulil jälle töötama.

Kõik muud teated ülemaltähendatud seletuses on kas teadmata poolt ehk meelega wöltsitud. Toimepandud korjanduse peale ei tule mitte kui toetuse peale waadata waeste tööliste jaoks, waid kui streigi toetamiseks.

**Korraldus wallanõukogude walimiseks Wiljandimaal.**

Wiljandi maakonna-nõukogu on oma piirkonna wallawalitsustele ette kirjutanud:

Pühapäewaks 30. juuliks wallawalijad walla walimiskomisjoni walimiseks kokku kutsuda.

Wallawalijate nimekirjad seatagu 6. augustiks lokku.

Walijate nimekirjad pandagu kuni 13. aug. wallamajades parandamise tarwis wälja. Maakonna-nõukogu waatab kaebtused ja protestid kuni 21. aug. läbi.

Wallanõukogude walimised on pühap. 27. aug.

—dl—

**Põllumehe ülewaade.**

Wiljandimaal on heinateol lõpp. Saak mitte liig suur, sest soosed heinamaad andsid wähe saaki. Niitmata heinamaad ei puutu silma, isegi halwemad tehti ära. Wiimaseid renditi ja anti pooleks teha. Tööliste puudus wäga suur ei olnud, sest tööl oli kuiwade ilmadega suur edu. Rukki kokkupanek on käsil ja osalt lõpetatudki. Et põllutöömasinate üleküüd jagusid saadawal ei ole ja raua kui ka seppade puudus suur, siis on põllutööriistade puudus küllalt tuntaw.

Tööliste palgad ei tõusnud siin nõnda kõrgele kui ette arwati, nende nõudmiste järele. ti.

**Walga turult.**

Wiimasel ajal toodarse toidukraami rohkem, nõnda et igale jatkub, aga ta kallineb järjekindlalt. Leiwajahu puudast nõutakse üle 12 rbl., liha naelast 80—250 kop., wõi nael 235 kop. ümber ja röösapiima toop 36 kop. Linna toidukraami poodides ja ühisustes on selle ajani kraami saada olnud ja müük on nii korraldatud, et sabas-ootamised ära kadusid.

Auts.

**Waraste kinniwõtmised Walgas.**

Hiljuti warastati Walgas ülemmajinikult Woitkal riideid. W. läks linnapolitsiku luurama. Silmas seal kahte sõdatiriides sikut. Need lugesid rohu peal ajalehte ja unustasid ära minnes ajalehe maha. Lehe alt leidis W. palju mustkraudu. Kui sõdatid asjast aimamata oma wõtmeid otsima tulid, andis W. kaaspüüdjatele märguwile ja suure rüselemise peale olid wargad käes.

Selle peale otsis W. „Priimetsas“ oma kraami. Seal läks neil korda weel kolme warast tabada ja ka oma warastatud kraami kätte saada.

Nii on Walgas lühikese aja jooksul wargaid ühes mörtsukatega peale tosina tabatud. H—s.

## Tarbeainete muretsemine Tallinnale.

seisab nüüd terwelt kubermangu ja linna toitluskomiteede käes, wiimane neisi wõttis läinud nädalal ka linna tarbeainete-büroo asjaajamise ja kõik praegused tarbeainete tagawarad oma kätte üle, nii et linnawalitsus linnarahwa toitluse eest hoolitsemisest nüüd täieste wabastatud on, Kubermangu ja linna toitluskomitee jagawad omawahel töö niiwiisi ära, et esimese hooleks ainult wiljamuretsemine Tallinnale jääb, kuna kõigi teiste tarbeainete muretsemine linna toitluskomitee ülesandeks jääb, kusjuures kubermangu komitee talle wõimalust mööda niihästi ostupaikade kuulamises, kui ka kohaletoimetamises abiks püüab olla.

Mis tarbeainete-küsimusesse Tallinnas üleüldiselt puutub, siiski ei ole see praegu kaugeltki nii teraw, et meie lähemas tulewikus otseteed nälga wõikšime karta, kuigi wahete-wahel ühe wõi teise aine poolest puudust tuleb kannatada.

Nii oleme wilja poolest, kui teelolewad saadetused ka kohale jõuawad, mille juures aga wähematki kahtlust ei wõi olla, julgeste uue lõikuseni kindlustatud. Suhkrut on linna toitluskomiteel praegu neli wagunitäit — umbes 4000 puuda tagawaraks, millest aga kaks wagunit Tallinna maakonnale tuleb anda, kus enam kolmel kuul suhkrujagamist pole olnud. Teel on aga weel ja jõuab arwatawaste juba lähemail päewil kohale 6000 puuda, mispeale linnas ka kohe suhkrujagamine algab.

Nisujahu tagawara on praegu 7000 puuda suur, millest iga elanikule kõigest poolteist naela jatkuks. Nii wähese jahuhulga juures oleks muidugi mötteta jagamist juba nüüd ette wõtta, ja sellepärast on komitee otsustanud enne weel uute saadetuste kohalejõudmist ära oodata. Millal see aga sünnib, selle kohta puuduwad komiteel esialgul weel kindlad teated, kuid igatahes wõiks seda juba augustikuu algul loota. Soola on komiteel 190.000 puuda walmis ostetud, kuid selle kohalejõudmist Röbinskist ei ole igatahes mitte enne septembrit loota, sest et selleks alles augustikuul wagunid anda on lubatud.

Ka wähema tähtsusega tarbeainete muretsemiseks on wõimalust mööda sammusid astutud. Nii jõuab juba kõige lähemate päewade sees 7000 puuda riisi, mis weel linnawalitsuse poolt tellitud, kohale; väljamüügi hind tuleb wördlemisi odaw — mitte üle 30 kop. nael, kuna kaupluses juba 60 kuni 70 kop. naelast wõetakse. Kohwi on tulemas 1000 puuda, mis juba terwe kuu teel wõibib, ilma et ta otsaga weel siia oleks jõudnud. Niihästi riis, kui ka kohwi tulewad Wladiwostokist. Siis on komitee sammusid astunud weel thee, kalade, kapsaste ja teiste tarbeainete muretsemiseks, mida siin wähe saadawal ehk millest ülearu kõrget hinda nõutakse.

Mis lõpuks petroleumisse puutub, mille puudus wiimasel ajal õige tuntawaks muutunud, siis ei ole tema tagawara Tallinnas praegu küll kuigi suur, nii et üks linnajagu sellekordsest petroleumijagamisest koguni cemale peab jäämä. Siiski aga ei ole põhjust karta, et meie talweks soctuks ilma petroleumita jääksime, praegu on „Masutil“ teda terwelt 200.000 puuda teel, millest kogu linnale ehk terweks talweks jatkuks. Petroleumi puudus tuli meil peaasjalikult sellest, et läinud weebruarikuul kubermangu toitluskomitee õliladude omanikkude nõudmise petroleumi hinna kõrgendamise asjus 5 k. wörra puuda pealt tagasi lükkas, mispeale ka petrolumi siiasaatmine seisma pandi. Nüüd aga on hinna poolest mõlemilt poolt kokkuleppimisele jõutud, ja kui meil siiski õlipuudusega tegemist tuleb teha, siis ei ole selles mitte toitluskomitee ega õliladude omanikud süüdi, waid kirjeldamata raskede weotingimised raudteel.

—ol—

## et ole enam.

loodusenähtust, Jägala i on kõsk, kolme sülla täieste alles, kuid ei ole lla woolaks: wett on galt poolt kuiwi jalu irisеb weel paarist-kola, nagu läheks keegi aljuserwale ja kallaks iga, weit all olewasse

ägewat weekohinat, ei st sisaldawat weewoola- wikerkaarisid ja wahust all. Kõik on kadunud, östus loodusest ilu on eeldiwuse röövinud ja apseks jätnud.

aar-kolm aastat tagasi apiwabrikut hakati ehi- brik walmis ja algas lgset tegewust. Wabriku l wersta kõrgusest üles- pais), mis õige wähe unmest allpool kogunud õe asemele wäikene oja okseb kaewatud kanali st maad allpool olewa oole wersta allpool kos- paneb siin waikselt läbi lates turbinid wabrikus uuremateest omasugustest

ud loodusest ilu. Ei ole ke, — seda wõib weel üha ja tema wõimsat kohinat siis kuulda, kui joes nii palju wett on, et tamme peab awama.

See looduseilu kahju ei ole ainukene, mis see wabrik ähwardab tuua. Waid ta wõib ka muid ainelisi kahjusid sünnitada.

Allpool Jõesuus toidawad mitmed perekonnad endid suuremate mere-kalade püüdmisest, mis wahete-wahel jõkke, maa-wette, tulid. Siin püütakse lõhesid, wimmasid, haugisid jne., ja õige palju silmusid. Tegewust alganud wabrik, mis oma musta, tarwitatud wee allpoole jõkke laseb, wõib jõesuust kõik kalad ära häwitada ja neid kaugemale merde puhtamasse wette tõrjuda ja kalameeste saagi peale wähendawalt mõju awaldada, nagu seda „Waldhofi“ puupapiwabrik Pärnu jões tegi. Juba ennemalt oli puupakiwabrikute mõjul Jägala jões kalasaak õige wähke. Kui aasta kahekümne eest Kaunissaarde Jägala jõe peale esimene puupapiwabrik ehitati, kadusid eelpool wabrikut kõik wähjad ära, kuna neid ennemalt suuremal arwul wõis püüda ja praegugi ülewal pool Kaunissaart weel wähemal arwul kätte saadakse. Paar-kolm aastat hiljemalt ehitatud Saunja puupapiwabrik ja umbes 10 aasta eest awatud Tammiku (Jägala) sama aine wabrik andsid õige suurt hoogu kalade wähenemisele, nii et praegu peaaegu asjata õngega jõest kalapiiides terwed päewad wõib kaldal istuda ja ikkagi ilma kaladeta tagasi tulla. Jõesuus saadi aga weel siiski kalu, sest et osalt wessi jõudis pika maa peale selgida. Nüüd on ka Jõesuu hädaohus ja kui tähele panna wabriku tegewust (wabrik töötab kolme turbiniga, nii et kuuest kohast pappi alt ära wõetakse; töölisi on praegu 35 ümber), siis wõiwad Jõesuu kalamehed tõisest oma leiwapalukese kadumise peale waadata, kui wabriku wee puhastamiseks abinõusid tarwituse ei wõeta.

Biator.

## Weel paar sõna „Lutheri“ ja „Lutheruse“ kohta.

Tartu kiriklik kongress tegi otsuseks kahest wormist „Lutheri“ ja „Lutheruse“ wiimast Eesti keelele kohasemaks tunnistada. Mina olin asja ettetooja ja wiimase wormi soowitaja. Kui ma seda tegin, siis ainult keeleliselt seisukohalt; ajalooliku põhienduse tõi keegi teine ette ja kahjuks wõõriti: Keeleliselt ei saa mina kudagi wastu wõtta sõnaühendust „Lutheri usk, Lutheri kirik“, sest et need seda ei tähenda, mida mendega tahetakse ära tähendada: lutherische Kirche, лютеранская церковь waid hoopis „Lutherus“ wõi „lutherische Kirche, лютерская церковь. Nüüd, kus arhiwar hr. O. Greiffenhagen tõnuwäärilisel on waewaks wõtnud meie usupuhastaja nime õiget wormi algupäraste dokumentide põhjal ette tuua, heidan mina täieste ja wastuwaidlemata selle otsuse alla ja soowitan ka oma poolt tarwitada Luther — Lutheri, kuid ainult usupuhastajast enesest kõneledes. — Wormide wastu „Lutheri usk, kirik“ peam ma ka edaspidi olema ja nimelt ülewal ettetoodud põhjusel. Siin peame wormi „Lutheruse“ juurde jääma, sest „Lutheri usk, kirik“ ühendawad wiimaseid mõisteid liig Lutheri isikuga, otsekui oleksid see usk ja kirik tema isiku peale rajatud (wördle „Kristuse kirik“). Ses mõttes ollakse ju mitmelt poolt üleüldse wastu Lutheri nimele meie usu koguduse nimetamisel. Kui aga ei taheta jääda wanade wormide juurde „Lutheruse usk, Lutheruse usu kirik“, wõetagu uued tarwitusele — „lutherlik usk, kirik, nagu meil juba on tarwitusele wõetud wormi asemel „risti usu kirik“ — „kristlik kirik“. Meie peame siis ütlema kas „Ewangeliumi Lutheruse usu kirik“ ehk — ja see on parem — ewangeeliline lutheruse kirik“ wõi ka „ewangeeline lutherlik kirik“.

H. Põld,
Kose õpetaja.

Nr. 167

## Kütte

**Puude mure**

Nagu teada, lubas peawolinik Mitskewit poolt selle ameti pea linnawu 1. juuniks 15 rohkemgi pu- tispuid oma poolt kõik teha, e täita suudaks. Anti t istele paar wagunit suhkrut jne.

Kuid kõigest selle kewitsh linnale puid kõigest 5000 kubikat. Mitskewitshi puudem lähemal ajal Tallinna joni-komisjonis uurim

**Puudehind**

—ol.— Tallinna Kudluse komandandi po taks praeguseid puudehi dataksse sellega, et puu kewitsh Tallinnale mä wõrra kubiksülla pealt raudteetarif praeguste märksa tõusnud, kuna terwelt 100 protsendi

Kõige selle tagajär nale enesele rohkem m dade järele ise nende ee linnawalitsust sundinud gendemiseks luba palum järele maksaks edaspid puude sülg 53 rbl. ja rbl., 16 w. pikk. lepa 10 w. pikk. sülg 31 sülg 47 rbl. 40 kop., 1 16 w. pikk. haawapuud wersf. pikk. sülg 27 rb

Uued hinnad olessi ja ostetawate, oma met Soomest tellitud puude määrad wälja töötata

## Ajakirjand

**„Eesti Sõjame**

„Eesti Sõjameh all juhtiwal kohal pik järgmist leiame:

„Eesti Sõjameh mööda, kus leht pidi Eesti rahwuslikkude s date kallaletikujate tag Nüüd on koha peal sel läinud ja leht wõib otsekoheste ja tõiste ü

Üleüldispolitilises puhasparteilisest nor seisukohale. Ühestki pu ei wõta leht tegewalt seisukoha kaitsmine te

Üleüldisrahwuslis asub aga „E. Sõjam ma ideal on waba fõ kool, kohus jne. leiaw sõjawäeosade organiser wuslikkude idealide h

Lehe juhtiwats to lektiwne toimekond: Martna, A. Jürgens

„Eesti Sõjameest lalt kaks korda nädal kuni aasta lõpuni 7 nr. 15 kop.

Iseäranis tugewa seltskonna organisatsio politiliste korralduste gulaste südame pihta: jameest“. Prantsus-, sõjameeste eest hoolet mehel lugemisematerja puuduks; meie sõjam

## Wiima

**Riigiwolikogu**

**Peterburist**, 28. mete ajutine komite milles seletab, et täielikult toetama ja tööd pühendama dawast hädaohust. ainult kõikide elan walitsuse raudse wõ gimisel wõib Wenem matust kindlustada.

**Kokku**

**Kiiewist**, 28. ju gu ärasaatmisel ett pealtnägijate ja osal ku. Ühede seletuse j lasknud, teised selet polgu mehed on esi et laskjad on tundm põhjusi arwata, et prowokatsion oma koosolekul wõeti re nitski polgu Kiiew sakate Kiiewist ä ringkonna juhataja takse.

**Tsaritsõni kor**

**Tsaritsõnist**, 28 legrafiilise käju jä leht „Borjba“ kinn

**Eesti so**

Odessast teata nagu „Post.“ sest üks polgukomit saadikute nõukogu, wäerinnal Odessas on maha lastud sell das ja kust, arwam laste poole üle joo oli kapten Lusenko. üles märgitud, et nuud. Järelauurimin laks. Asi on sõja

# Kütte küsimus.

### Puude muretsemine Tallinna linnale.

Nagu teada, lubas küttematerjali muretsemise volinik Mitskewitsh, kes wana walitsuse ajal selle ameti peale seati, Tallinna linnale wähemalt 1. juuniks 15.000 kubikjüllda ehk week enne 1. juuniks 15.000 kubikjüllda puid muretseda. Linn püüdis poolt kõik teha, et peawolinik oma lubadust suudaks. Anti talle raha ette, saadeti töölised paar wagunit rukkid, paarsada puuda rut jne.

Kuid kõigest sellest hoolimata saatis Mitsitsh linnale puid ülemainimetatud tähtjaks est 5000 kubikat. Nagu kuulub, wõetawat skewitshi puudemuretsemise asi juba kõige nal ajal Tallinna wolikogu nõudmisel rewisjonis uurimisele. —ts.

### Puudehindade tõstmine.

—ol.— Tallinna linnawalitsus pööras hiljuti use komandandi poole palwega, et talle luba anpraeguseid puudehindasid tõsta. Palwet põhjensse sellega, et puudemuretsemise wolinik Mitsitsh Tallinnale määratud puudehinda 10 rbl. a kubikjüllda pealt on tõstnud, peale selle on ka teetarif praeguste hindade määramisest saadik sa tõusnud, kuna tööjõud rewolutsioni kestwusel elt 100 protsendi wõrra kallimaks on läinud.

Kõige selle tagajärel lähewad puud nüüd linnele rohkem maksma kui ta praeguste hinde järele ise nende eest saab, ja see asjaolugu ongi awalitsust sundinud komandandilt hindade kõrdamiseks luba paluma. Linnawalitsuse ettepaneku le maksaks edaspidi 16 wersoki pikkuste lajede süld 53 rbl. ja 10 wersj. pikkuste süld 35 , 16 w. pikk. lepapuude süld 46 rbl. 49 kop., w. pikk. süld 31 rbl., 16 w. pikk. segapuude 47 rbl. 40 kop., 10 w. p. süld 29 rbl. 50 kop., w. pikk. haawapuude süld 43 rbl. 40 kop. ja 10 sj. pikk. süld 27 rbl. 70 kop.

Uued hinnad olessid maksmad eraisikutelt ostetud ostetawate, oma metsades walmistatawate ja puuuretsemise wolinikult tulewate puude kohta, kuna omest tellitud puude tarwis edaspidi eraldi hinnairad välja töötatakse.

# Ajakirjanduse ülewaade.

### „Eesti Sõjamees" uuendatud kujul.

„Eesti Sõjamehe" toimetus toob selle pealkirja juhtiwal kohal pikema seletuse, millest muu seas gmist leiame:

„Eesti Sõjamehe" ilmumise esimene ajajärk on öda, kus leht pidi kohalikkude kui ka kaugemate sti rahwuslikkude sõjawäeosade wastaste ja ägee kallaletikkujate tagasitõrjumise teenistuses olema. üüd on koha peal selles asjas seisukord lahedamaks nud ja leht wõib minewikku kõrwale jättes oma ekoheste ja tõsiste ülesannete kallale asuda.

Üleüldisepolitilises mõttes asub „E. Sõjamees" hasparteilisest normidest wäljaspool waatlewale ukohale. Ühestki puhasparteilisest politikawõitlusest wõta leht tegewalt osa, nagu ühe klassi ehk partei ukoha kaitsmine teise wastu.

Üleüldisrahwusliste idealide teostamise mõttes b aga „E. Sõjamees" aktiwsele seisukohale. Teideal on waba föderatiwne Eesti. Rahwakeelne ol, kohus jne. leiawad temas tugewa kaitsja. Eesti awäeosade organiserimise loeb „E. Sõjamees" rahwuslikkude idealide hulka.

Lehe juhtiwals toimetuseks jääb 5-liikmeline koltiwne toimekond: J. Semper, H. Kruus, H. artna, A. Jürgens ja K. Kider.

„Eesti Sõjamees" hakkab 1. augustist järjekindlt kaks korda nädallas ilmuma. Lehe hind 1. aug. ni aasta lõpuni 7 rbl., kuuhind 150 kop. ja üksik 15 kop.

Iseäranis tugewaste koputab „Eesti Sõjamees" skonna organisatsioniide, waldade, seltside, ühiluste, liiliiste korralduste ning sõjameeste omaste ja sulaste südame pihta: tellige sõjameestele „Eesti Sõmeest". Prantsus-, Inglis- ja Saksamaal on see ameeste eest hoolekandjate esimene mure, et sõjahel lugemisematerjal ja waimline side koduga ei u'uks; meie sõjamees nõuab sedasama.

# Wiimased teated.

### Riigiwolikogu liikmete komitee toetab walitsust.

**Peterburist**, 28. juulil. Riigiwolikogu liikete ajutine komitee wõttis resolutsioni wastu, illes seletab, et walmis on ajutist walitsust jelikult toetama ja temale kõike oma jõudu tööd pühendama isamaa päästmiseks ähwarwast hädaohust. Peejuures seletab komitee, et nult kõikide elawate jõudude ühendamise ja alitsuse raudse wõimu täieliku tarwitamise tinmisel wõib Wenemaa olemasolemist ja lahutatust kindlustada. Pta.

### Kokkupõrkamised Kiiewis.

**Kiiewist**, 28. juulil. Bogdan Hmelnitski polärasaatmisel ettetulnud weriste sündmuste altnägijate ja osaliste tunnistused lähewad lahu. Ühede seletuse järele on kürassirid esimestena lasknud, teised seletawad, et Bogdan Hmelnitski olgu mehed on esimestena lasknud, kolmandad, lasknud on tundmata prowokatorid olnud. On õhjusi arwata, et sündmustes tumedate jõudude rowokatsion oma osa mängis. Wäikse raada posolekul wõeti resolutsion wastu, milles Hmelitski polgu Kiiewisse jätmist, kürassiride ja kakate Kiiewist ärakutsumist ja praeguse wäengkonna juhataja asemele teise nimetamist nõukse. Pta.

### Tsaritsõni korralageduse likwiderimine.

**Tsaritsõnist**, 28. juulil. Peterburist saadud tegrafilise käsu järele pandi kohalik enamlaste eht „Põrjba" kinni. Toimetaja wõeti wangi. Pta.

### Eesti sõdatite mahalaskmine.

Odessast teatatakse „Utro Rossi." 16. juulil, agu „Post." seest leiame:

Üks polgukomitee teatas sõdatite ja ohwitseride aadikute nõukogule, et wähe aega enne riigipööret päerinnal Odessas salaja öösel neli Eesti sõdatit n maha lastud sellel põhjusel, et ülemusel ei tea kuas ja kust, arwamine on tekkinud, et eestlased salsste poole üle jooksewad. Mahalaskmise täidesaatja li kapten Lusenko. Mahalastud mehed olid nõnda les märgitud, et nad waenlase läbi on surma saaud. Järeluurimine tegi mahalaskmise fakti kindks; meie sõjamees nõuab sedasama.

Nõuame, et see kole asi wiibimata selgeks tehniks ja süüdlased wastu karistuse alla langewad.

See hirmus juhtumine näitab, miks Eesti sõdatid ise nõuawad, et neid oma Eesti polkudesse eraldataks, kus nad niisuguste ja muude sarnaste juhtumiste wastu oleks kindlustatud.

# Kooli elu.

### Õpeabinõude puudus

ähwardada, nagu asjatundjalt poolt kuuleme, tänawu sügisel õige tõsiseks minna. Ka ei olla praegu weel sugugi teada, kudas kooliraamatutega lugu on, kas neid tarwilisel hulgal saabki ja missugust hinda nad maksawad. Et raamatute puudust pehmendada, on mõned koolivalitsused lastele, kes ühest klassist teise lähewad, ette pannud, et nad oma pruugitud raamatuid mitte kauplustesse mõne kopika eest ära ei müüks, kust sellesama kooli õpilased neid siis peawad kolmekordse hinna eest tagasi ostma. Õpilased, kes uuel õppeaastal klassi tulewad, wõiwad oma eelkäijate raamatud omandada.

Iseäranis suureste tõusta kirjutusraamatute hinnad. Kirjutusraamatuke, mis endisel ajal 2½—3 kop. maksis (igatahes oli paber sel ajal mitu korda parem) minna tänawu sügisel umbes 30 kop. maksma. Seega on nende hind üle 10-kordseks tõusnud. Nagu kuulda, tahtwat linnawalitsus koolidele sellest küljest appi tulla ja tellinud 100.000 kirjutusraamatut. Peale selle tahawad mitmed koolid oma juurde ka õpeabinõude ladud asutada, kust siis wõimalik oleks lastele alandatud hindadega tarwisminewaid asju müüa. Tütarlaste kommertskoolil oli juba mullu niisugune ladu ja tänawu tahetakse seda weel suuremalt sisse seada. Ka kooliraamatute muretsemiseks oleks nii mõnedki koolivalitsused walmis sammusid astuma, kuid selleks läheb suuri summasid waja, mida aga koolidel käepärast ei ole.

Igatahes peab kogukonna ja koolide poolt õpeabinõude muretsemises tänawu tõsiselt appi tuldama, sest et lapsi selles asjas kaupmeeste hooleks ei saa jätta. —ts.

### Koolõpilaste wäljasõit.

Linna tütarlaste-gümnasium teeb pühapäewal 30. juulil õpeteduslise wäljasõidu Kurna mõisa. Õpilased, kes osa soowiwad wõtta, wõiwad endid teatada laupäewal kella 11—2 ja pühapäewa hommikul. Tee- ja söögikulu — 1 rbl. Kokkutulek pühapäewa homm. kell 5 koolimajas Laial uulitsal nr. 25.

### Rahwaülikool Paides.

ehk üleüldishariduslised kursused, nagu toimekond ettewõtet ametlikult nimetab, leiab laialdast poolehoidmist. Realkursulajate arw tõuseb praegu üle 120, neid on igast Järwamaa nurgast. Praegu peawad ettelugemisi Kampmann, Aawik, Türnpuu, Piiper, Kreideberg ja Himzer. Kursused lõpewad 5. augustil. Päew hiljem, 6 aug., on Paides suurem rahwapidu, rahwaülikooli kursude katmiseks, millest iga hariduse poolehoidja osa peaks wõtma.

### Eesti keeles edasiharimise kursused kooliõpetajatele Rakweres

kawatsetakse toime panna 14. kuni 24. augustini s. a. Wirumaa Eesti kooliõpetajate liidu poolt. Ettelugejateks kutsutakse paremad Eesti keeleteadlased ja kirjanduseloo tundjad. Liidu täidesaatew komitee kutsub üles kooliõpetajaid ja eraisikuid kursustest rohkeste osa wõtma. Osa wõtta soowijaid palutakse teatada täidesaatwa komitee esimehele E. Rosenbergile (Rakweres, Tallinna uul. Ebroki maja).

Esimehe eest M. Jensen.
Kirjatoimetaja E. Plõks.

### Kursused kooliõpetajatele.

Pärnu maakonna-nõukogu hariduseosakond paneb toime käesolewa suwe lõikusetuu keskel kahenädalased kooliõpetajate kursused Pärnus. Kursuste eeskawas on Eesti keel, kodumaa tundmise metodik, Eesti keele metodik, looduseloo metodik, kodumaa geologia, biologia, terwishoid, wõimlemine, muusika, joonistamine, matematika õpewiisid ja põhijooned, uuemad woolud kaswatusteaduses.

Osawõtmine kooliõpetajatele ja kooliõpetajatiseks ettewalmistajatele maksuta. Kursuslistele muretsetakse tasuta korterid ja püütakse odawat ühiseimet korraldada.

Kursuste algus esmaspäewal, lõikusetuu 7., kell 10 homm. Kooliseltsi saalis.

Ülesandmised kursustele ja soowid korteri ja eine asjus saata: Pärnu, Pühawaimu uul. nr. 9, kursuste asjaajaja hr. Siitami nime peale.

27. juulil. J. Kopwillem.

# Linnawalitsatele.

**Walimiskaarta** antakse walimisjaoskondade büroodest ka **pühapäewal** kella 9 homm. kuni kella 9 õhtul wälja.

„Nürniku", tööerakonna ja teiste bloki poolt pandakse esmaspäewa õhtul kell 7 Rannawärawa mäel **rahwakoosolek** linnawalimiste küsimuste selgitamiseks toime. Üles astub rida kõnelejaid. Bloki nimekiri on **nr. 14.**

„Nürniku" eilsel peakoosolekul selgus, et paljudel walijatel walimiskaartide äratoomise juures küsimusi tekib, mille peale büroo ametnikkudel aega pole wastata. Sellepärast otsustati kõigile „Nürniku" liikmetele soowitada oma jaoskonna büroos ametnikkudele abiks olla ja selgitusi anda. Teatawaste on nimekirja nr. 14 blokk ka oma **nõuandmise-büroo** Wene uul. nr. 8 awanud, kus iga päew kella 10—8 selgitusi antakse. Büroo on ka homme lahti.

# Päewauudised.

### Kroonu sissetulekumaksu

äramaksmise wiimane tähtaeg on esmaspäewal 31. juulil. 1. augustiks peab pool sissetulekumaksust makstud olema. Toome weel kord kohtade nimed, kus seda maksu Tallinnas wastu wõetakse: Riigipangas, talurahwa põllupangas, kroonupalatis, maksuwalitsuses, linnapangas ja tolliametis.

### Sakslaste kirjawahetus jääb kestatuks.

Kindral Radko-Dmitrijew on 2. detsj. 1915. a. wälja antud sunduslist määrust uueste korranud, mille järele kirjawahetus, telegrammide saatmine ja sõidud Saksamaalt läbi Rootsi ja Soome ei ole lubatud. Endistwõitst keelatuks jääb ka jaksukeelsete ajalehtede wäljaandmine.

### Eesti riigi- ja omawalitsuse ametnikkude selts

on registreritud.

### Üks nurjalõtnud korjandus.

Paari päewa eest ülmus meie linna seintele teadaanne, et täna ja homme Wene rahwateatri asutamiseks awalik korjandus toime pannakse. Täna öösel aga on selle teadaande kõrwale ülesskutse kleebitud, et kohalikud elanikud eelnimetatud korjandust boikoteerikssid. Selleks olla põhjust andnud asjulugu, et teatri-nõukogu kolm järgmist nõudmist tagasi on lükanud:

1) Rahwa iseteadwuse edendamine klassiwõittluse alusel; 2) teatri walitsemisest wõetawad proportsionalse wakimiseõiguse põhjal ka tööliste, sõdatite ja madruste esitajad osa, ning 3) teatri nimetusest sõna „Wene" maha kustutada.

Korjanduse boikoteerimise üleskutsele on alla kirjutanud maa- ja merewäeliste „objedinenie" klubid, sotsialrewolutsionäride Tallinna komitee, Wene sots.-dem. partei enaml. Tall. kom., koh. sõjalaewastiku komitee, metallitööl. kutseiih. keskbüroo, Ukrainlaste klubi, talup. üh. „Kõige" ja meistrite kutseiihisus. —o—

### Toompea kiriku uueks õpetajaks

hiljutisurnud R. Winkleri asemele on senine Wiru-Nigula õpetaja Krause walitud. —ol.—

### Linnanõunik Gorbatshewi „Wabadus" kinni pandud.

—ol.— Näitusesplatsil töötaw „Wabaduse-aed" pandi nende päewade sees Peeter Suure meretindluse komandandi käsul kinni.

### Üheotsaga telefon.

Niisugune imeasi on praegu „Päewalehe" kontoris. Wäljastpoolt saab kontorisse küllalt kõneleda, ka siis on wõimalik kontorist rääkida kui keegi ühenduses on. Aga kui kontorist tahad kuhugi rääkida, siis ei tule sellest kõikidest katsetest ja kõlistamistest hoolimata midagi wälja. Ehk teab Tallinna telefonivalitsus ütelda, mis niisuguse riistapuuga tuleb peale hakata.

### Tänasel erakorralisel linnawolikogu koosolekul

oli walgustuse ja weewärgi tööliste palgakõrgendamise küsimus harutusel. Wolikogu kutsuti sellepärast erakordselt kokku, et iga silmapilk tööliste streiki karta oli, mille tagajärjel terwe linn ilma weeta, gaasita ja elektrita oleks wõinud jääda.

### Aptegiteenijate streigi ootel.

Tallinna aptekide teenijad nõudsid nende päewade sees palgakõrgendust, mis aga täitmata jäeti, peale linna-apteegi, kus aptegijuhataja arwamise järele kõrgendus linnawolikogus läbi pidi minema.

Loomulikult oleks selle peale pidanud streik järgnema, aga silmas pidades, et niisuguse streigi all linnaelanikud kannatama peaksid, püüawad aptegiteenijad esialgu weel teisi teesid oma nõudmiste täidewiimiseks leida. Kui seda aga teisiti ei saa, siis arwawad aptegiteenijad wiimast abinõu — streiki — tarwitada.

Aptegiteenijate kiri ilmub järgmises lehes.

### Äriteenijate ametiühisuse eestseisus

annab sellega kõigile äriteenijatele teada, et esmaspäewal 31. juulil s. a. kell ½8 õhtul Nikolai gümnaasiumi ruumides Kloostri uul. **awalik miiting** ära peetakse. Et see miiting äriteenijate tulewiku kohta wäga tähtis on, sellepärast palub ametiühisuse eestseisus tungiwalt kõiki äriteenijaid ilmuda.

Äriteenijate ametiühisuse eestseisus.

Teatawaste otsustati neljap. 27. jkp. „Pandorinis" ärapeetud äriteenijate koosolekul, et sel puhul, kui peremehed esmasp. õhtuks ettepandud tingimisi wastu ei wõta, siis wiibimata streik wälja kuulutatakse. Suurema osa nõudmiste kohta on juba rõõmustawalt kokkuleppimisele jõutud.

### Tallinna linna militsionäride keskkomitee

annab järgmist teada:

Tallinna Linna Militsionäride Keskkomiteesse on erawiisil nimeta teateid tulnud, nagu wõtaks militsionärid altkäemaksu ja ei käi küllalt wiisakalt inimestega ümber jne.

On sarnastel süüdistustel tõepõhi all ja wõiwad kaebajad seda awalikult tõeks teha, siis palub Keskkomitee tingimata sellest teatada, sealjuures nime ja adressi üles andes, et süüdlasi militsionärisid wastutusele saaks wõtta. Salakaebtustega ei saa Keskkomitee kudagi asja parandada, wõib aga seda keerulisemaks teha, mis tihti tühjadeks laimujuttudeks kujunewad. Tallinna L. M. Keskkomitee.

### Tuletõrjujate ehtsi.

Tallinna Wabat. Tuletõrjujate Seltsi kahekanda jaoskonna tulekaitse-abinõude ülewiimine praegusest jaoskonna ruumidest Balti waksali juurest uude kohta, Teliskiwi uul. maja nr. 5, on kesknädalal 2. aug. s. a. kell 8 õhtul.

### Wigastatud sõjameestele,

kes maalritööd soowiwad ära õppida, teatab Ülewenemaalise Linnadeliidu Tallinna Komitee wigastatud sõjameeste awitamise osakond, et Tallinna linna kunstitööstusekooli juures avatud õpetöökojas wigastatud sõjameeste wastuwõtmine on algunud. Wastu wõetakse wigastatud sõjamehi, kellel mõlemad jalad terwed ning käed sedawõrd terwed, et maalritöö takistatud ei saaks. Õpilastele, kes oma kulul õppida ei suuda, antakse prii korter ja ülespidamine ehk 1 r. 25 kop. päewas. Ülesandmisi wõetakse wastu Tallinnas Wene uul. nr. 8 äripäewadel kella 11—3.

Osakonna esimees: W. Päts.
Asjaajaja: A. Kask.

### Diendus.

Eilses joonealuses „Maaküsimus Wenemaal" oli ehtsaw trükiwiga. Peatükis „Maaküsimus Wene politikawooludes" oli pärast esimest kõrbet wahele jäänud pealkiri: „**Alalhoidlased**", kelle kohta järgnew kirjeldus käis.

## Spordi teated.

### Kergespordi wõistlused „Kalewis".

Eesti spordiseltsis „Kalewis" käesolewal laupäewal, pühapäewal ning esmaspäewal korraldatawad kergespordi-wõistlused kujunewad wist üheks suuremaks tänawuse hooaja wõistlustest. Iseäralise huwi omandawad wõistlused selle tõttu, et neist osa wõtawad Moskwa paremad kergespordi jõud ning kalewlane Tammer sõjawäest. Moskwalased sõidawad Tallinna wist esimest korda. Peab nimelt tähendama, et siiamaani Wene spordimehed kunagi heameelega ei ole tahtnud tulla Tallinna wõistlema, sest et Tallinna spordimehed neist tugewamad. Nii, näit., omandas „Kalewi" 1915. ja 1916. wõistlustel üleüldse ei kaotanud ühegi wõistlusega. Sõidewahelise tuhinna. Kuna käesolewal aastal jäätawad ülewenemaalised eriwõistlused pidamata, siis püüawad paremad spordimehed wist wastastikku jõudude tasakaalu omawahelistel wõistlustel selgitada.

Moskwalastest sõidawad siia nende paremad lühema ning keskmise maa jooksjad. Nii on Birsin 100—200 meetris meie meestest wististe kõwem, sest et meil just neid jooksjaid wähe on. Schatski on hea tõkkejooksja, ja kuna kalewlane Sauemägi kuuldawaste mõnesugustel põhjustel kaasa ei wõistle, siis jääb Tallinnal ning „Kalewil" see koht wist kaitsmata. 400 meetris on „Kalewil" wäga head Willemson, Neumann ja Kjilem, kuid ka moskwalased on ses jooksus kõwad. Iseäranis peab aga tähendama 800—1500 m. jooksusid, kus moskwalased meie Willemsonile wastu joowad Barhaschi, Lerczeri ja Hasenfussi (1916. a. wõttis Barhasch Petrogradis Wenemaa esiwõistlustes 800 m. jooksus esimese koha, Willemsoni kolmandaks jättes; 1915. a. oli Barhaschil Wenemaa rekord 1000 m., kuna esiwõistlustel Willemson 1500 m. jooksus jättis Barhaschi teiseks ning Lerczeri kolmandaks). Praegu on 800 m., 1000 ja 1500 m. jooksude rekordid Willemsonil, kuid kudas on kujunenud jõudude wahekord wiimasel ajal, on teadmata.

Nimetada tuleks Nikolajew kõrgushüppes, kes 1916. a. sügisel Helsingis 175 cm. hüppas. Rutkowski ja Klumberg olgu kõwad meheds, et Tallinna au kaitsta. Moskwalane Römarew, minewa-aastane Wenemaa meister odawiskes, on seekord iseäranis kardetaw, kuna Ohaka wististe Tallinnast wäljaspool ning kaasa ei wõistle. A. Klumberg peab seekord midagi erakorralist näitama, et moskwalastele kohast mõlestust koju kaasa anda. Suwitaw on näha saada meie paremat noort kuulitõukajat Tammeri, kes sõjateenistusest koju tõitis, et Wenemaa kuulirekordi ometi wiimaks üle 13 meetri aidata.

Wene spordimehed on meil wõõrad ja arwatawaste on nad sellepärast ka hoolega ette walmistanud. Selle tõttu tekib põnew küsimus — kudas kujunewad tagajärjed, mille järele wõiks ette kujutada tänawuaastast wõitjat Wenemaa esiwõistlustel, kui oleks need ära peetud. Igatahes wõiks „Kalewi" wiimaste wõistluste järele loota, et moskwalastele wõidud kaunis kallid maksma lähewad. J.

# Külgehakkawad haigused.

Jõudsaste näib külgehakkawatesse haigustesse jääjate arw kaswawat. Näituseks oli eila, 27. juulil, niisugueid haigeid linna haigemajas 102 isikut, see on rohkem, kui mullu ühelgi päewal. Nendest oli kõhutõbiseid 60, rõugehaigeid 8, tüfusehaigeid 9. Teised on sarlaki ja teiste külgehakkawate haiguste käes kannatajad. Suunikuus oli 18 külgehakkawate haiguste ülesandmist, kuna juulis nende hulk 83 peale tõusis.

Need wähesed arwud näitawad, et külgehakkawad haigused tänawu Tallinnat õige tõsiselt ähwardawad. Kui siia juurde weel seda arwata, et meie linnas rohkeste wõõrast elementi, kes palju terwishoidlustest määrustest lugu ei pea, et linnas puhtus üleüldse langenud ja linnawalitsusel raske haiguste kiire laialilagunemise wastu mõjuwalt wõidelda, siis wõib, kui rahwas ise agaralt terwishoidlisi määrusi silmas ei pea, tänawu aasta taud kergeste lahti pääseda, mis rohkeste ohwrid nõuab.

Kõige mõjuwamalt suudab seltskond ise nende haiguste wastu wõidelda, kui tal selleks tahtmine ja arusaamine ei puudu —ts.

# Kelmide ja wäejooksikute kinnipüüdmine Riias.

Oudne öö tuli üle elada. Juba õhtul piirati Wöhrmanni park sõjawägede poolt ümber. Otsekohe tuleliinilt kutsuti Siberi küttide bataljon kohale.

Ei jõudnud sõjamehed weel kaewikute porigi maha raputada, kui nad juba läbipääsemata rõngana määratu pargi ümber asusid. Sel puhul wiibis pargis mitmetuhandeline rahwahulk, mängis sõjawäe orkester, anti teatrietendusi. Riias oli palju sõdatid; nende hulgas hulk Riia wäerinnalt ärapõgenenud wäejooksikuid. Wöhrmanni park on rahwa poolt lugupeetud pidukoht. Siia kogusid oma „daamidega" kõige kahtlasemad ja kelmimad ollused meie sõjawäes. Juba nende wälimus torkab silma: nad on kaunis puhtalt riides, wormimütsi asemel kannawad peas pehmet kübarat, saabaste asemel wiiskusid ja iga ühel puudumata dekolte. Käiwad salgas, kannawad nuge ja rewolwrid sõjariistadeks.

Iga päew on Riias werised kakelused ja tulewahetus.

Mööda uulitsaid walgub pikk rahwalaine Wöhrmanni pargi poole. Kõrge kaugeleulatawa raudaia ümber seisab iga wiie sammu peal sõdat püssiga, tagapool kasakate salgad püssid laskmiseks käes walmis. Kaugemal paistawad sõld. saad. täidesj. komitee lipud. Kinnipüüdmist juhatawad sõjawõimude esitajad, prokuröri-ametnikud, miilitsaülemad. Wäejooksikute peale awaldab kinnipüüdmine rusuwat mõju. Waikides, ilma wastupanemata seawad nad endid pikkadesse ridadesse, kust nad ratsameeste saatel staabi wiidakse. Wärawad on kinni. Riias tekib segadus.

Terwe öö kuuldus siin ja seal uulitsatel püssi- ja rewolwritule wahetust: suur kinnipüüdmine jõuab lõpule. Wiimased wäejooksikud wõeti puude otsast maha. Mõned madrused said enamlaste kuulide läbi haawata.

Öö jooksul registreriti wangiwõetuid. Wäeosad täitsid käskusid suure hoolega. Koguti palju wäärtuslist uurimisematerjali.

# Kirjad toimetusele.

„Päewalehe" toimetusele.

Teie lehe 165. numbris leidub teade rüütelkonna ja kubermangu-maanõukogu esitajate wahel olnud läbirääkimisest. Andmed selle kohta, misugueid immobile rüütelkond walmis oleks maanõukogule üle andma, on ebaõiged, sellepärast palun toimetust seda minu õiendust awaldada:

Rüütelkond annab üle maanõukogule ühes maakonna-kassaga selle päralt olewad järgmised kindlad warandused: maja Balesma nulitsal Tallinnas, maad ja hooned Narwas, Jõhwis, Rakkes, Tapal, Ambla, Raplas, Lihulas, Jõediweres, Sõtküias ja Kundas. Suurmaaomanikkude kassal ei ole üleüldse ei hoonesid ega maid, miks siis nimetatud kaksat riisu, kuna ülejäänud summa ainuksid heategewaks otstarbeks. Keila nupukate miljonite wäärtusega poolt siin lehes ülesloetud hinnad on liig kõrged ja ei käi mõisaostjate omadega ühte. Miljonimehed määrawad trahterihoone hinnaks 50.000 rbl., kuna õigeks hinnaks kõigest 20.000 rbl. on, ühes suurema maatükiga pakkusid Keila hariduseseltsid selle eest 35.000 rbl., mille eest ka nõus olime neile ära andma, selle peale waatamata, et Tallinna ärimehed koguni 45.000 pakkusid. Aro karjamõisa hinnaks arwawad nad 50.000, meie hind on aga 25.000 rubla.

Weski eest, mida ühes suurema tüki maaga wabriku ehitamiseks soowiti osta, pakuti rahameeste poolt 75.000 rbl. Suurema wabriku ehitamine Keilasse tooks alewile kui ka ümberkaudsetele elanikkudele kasu. Kudas sõnumisaatja seda hoolimatuseks elanikkude huwide wastu seletab, sellest ei suuda kudagi aru saada.

Pealegi on Keila mõis paljude maasoowijate tahtmisel ostetud, kes omale aiamaad ja suwituskohti tahtsid saada, 10 kop. kuni 1 rbl. ruutsüllast maksta, kuna kauplusekohad muidugi natuke kallimad on. Mõned kauplusekohad on ka juba par. Wrangeli ajal 10—15 rbl. ruutsüld müüdud.

Lõpuks olgu tähendatud, et Mäeberg ega Munt kunagi maaga ei ole angeldanud ja liig wara on neid selles süüdistada.

Keila mõisa ostjad.

# Õnnetused ja kuriteod.

### Kadunud lapsed.

—a.— Karl Puusep, kes Witenhofi uul. nr. 43 elab, teatab, et ta 12-aastane poeg Karl on ära kadunud. Niisama on ka Suurel Tartu maant. 11-aast. Leida Wiikmann kaduma läinud.

### Ettewaatamata püssilaadimine.

—a.— Neil päewil hakkas S. Pärnu m. ja W. Amerika uul. nurgal seisew wahisoldat püssi laadima, mille juures see lahti läks. Kuul haawas jalast kedagi 73-aastast naisterahwast kardetawalt, kes oma korteris akna all istus.

### Jahu ära wõetud.

—a.— 25. juulil wõeti talumees J. Wolk kinni, kes linnast tahtis 30 puuda nisujahu ära wiia, kuna tal selleks sellekohast luba ei olnud.

### Korterisse sisse murtud.

—a.— 25. juulil tungiti S. Tatari uul. nr. 21-a kellegi Lambergi korterisse. Mis sealt just ära wiidud, ei ole teada, sest et korteriomanikku linnas ei ole.

Sellsamal päewal tungiti ka Ahju uul. nr. 19 korterisse, kus kirjutuslaua sahtel lahti murti. Mis sealt ära wiidi, ei ole teada, sest et korteriomanik Petrogradis wiibib.

### Uuride-wargus.

Petrogradist Tallinna sõites warastati Petrogradi waksali platwormil Tallinna uurikauplejal A. Hiibusel käekott ära, milles 3000 rubla eest uurisid sees oli.

### Wargused

—a.— Neil päewil warastati: W. Pärnu m. majast nr. 19 jalgratas; Katusepapi uul. majast nr. 1 Leutmeri jalgratas. Esimese nummer, mis linnawalitsusest antud, on 325, teise oma 2183. Gorbatshewi kaupluse juurest Jaanemeki jalgratas; Leina uul. nr. 17 majast mitmesugueid riideid ja asju 400 rubla wäärtuses; 27. juuli õhtul Balti waksalis rongi äraõidu puhul talumehe Kruse rahakott 300 rubla raha ja mitmesuguste dokumentidega; 27. juulil Wiru uul. Slosingi kauplusest walmistehtud riideid. Warguse saatnud kaupluse teenija R. toime, kes üles tunnistas ja kelle kodust ka riided kätte saadi. Peale Slosingi riiete leiti R. kodust läbiotsimise juures weel mitmesugueid muid asju, mis nähtawaste juba ennem warastatud olid; Öösel wastu 25. juulit warastati W. Pärnu m. nr. 19 mitmesugueid asju umbes 500 rubla wäärtuses.

### Öösel wastu 25. juulit warastati W. Pärnu m. nr. 19 mitmesugueid asju umbes 500 rubla wäärtuses.

Wähmaste aastate joolsul on õigi asjade tarbeamete hind alatasa tõusnud, nii ka maahind, ja selles on asjata müüjaid ning ostjaid süüdistada.

Keila mõisa ostjad ei ole sugugi tahtnud „miljoni wälja teha", nagu siin lehes teatati, waid on walmis mõisa poole miljoni eest müüma. Saadud hinnast katassid nad mõisa ostuhinna, wahearwe, protsendid ja kulud, mis must walge peal ettenäidatawad, ja ülejäänud summa ainuksid heategewaks otstarbeks. Keila nupukate miljonite wäärtusega poolt siin lehes ülesloetud hinnad on liig kõrged ja ei käi mõisaostjate omadega ühte. Miljonimehed määrawad trahterihoone hinnaks 50.000 rbl., kuna õigeks hinnaks kõigest 20.000 rbl. on, ühes suurema maatükiga pakkusid Keila hariduseseltsid selle eest 35.000 rbl., mille eest ka nõus olime neile ära andma, selle peale waatamata, et Tallinna ärimehed koguni 45.000 pakkusid. Aro karjamõisa hinnaks arwawad nad 50.000, meie hind on aga 25.000 rubla.

Weski eest, mida ühes suurema tüki maaga wabriku ehitamiseks soowiti osta, pakuti rahameeste poolt 75.000 rbl. Suurema wabriku ehitamine Keilasse tooks alewile kui ka ümberkaudsetele elanikkudele kasu. Kudas sõnumisaatja seda hoolimatuseks elanikkude huwide wastu seletab, sellest ei suuda kudagi aru saada.

Pealegi on Keila mõis paljude maasoowijate tahtmisel ostetud, kes omale aiamaad ja suwituskohti tahtsid saada, 10 kop. kuni 1 rbl. ruutsüllast maksta, kuna kauplusekohad muidugi natuke kallimad on. Mõned kauplusekohad on ka juba par. Wrangeli ajal 10—15 rbl. ruutsüld müüdud.

Lõpuks olgu tähendatud, et Mäeberg ega Munt kunagi maaga ei ole angeldanud ja liig wara on neid selles süüdistada.

Keila mõisa ostjad.

olikogu liik-
e nimekiri

niku", Eesti töö-
Eesti sõjawäeliste
ijate-seltsi ja Eesti
üne blokk.

„Nürnik"), end. koo-
praegune raamatu-

rak.), wann. adw.,
biesimees, Eestimaa
Eesti töörakonna

„Nürnik"), cand. jur.
Eesti sõjawäeliste
t-Sinise Risti seltsi
a linnapea asetäitja.
esimees.
(sõjaw. nõuk.), len-

(töörak.), elektri-
juhatuse liige.
aisselts), kooliõpeta-
dent.
ürnik"), kontort-

(töörak. ja „Nür-
na tervisehoiu-büroo
liige.
linnateenij. S.), loo-
direktor.
nes (töörak.), ag-
seltsi eriteadlane.
(„Nürnik"), endine
atupidaja.
örak.), adwokat, E.

a (Naisselts), arst,
li arst ja terwishoiu-

(sõjaw. nõuk.), kau-
sõjaw. ülemkomitee

ander („Nürnik"),
tsi „Tugi" esimees.
arry (Linnateen. ja

to (töörak.), wann.
esimees.
„Nürnik"), trükitöö-
rektär.

19. Raudkats, Anna (Naisselts), kooliõpetajanna.
20. Kukk, Johannes (töörak.), kaubandustead. kandidat, Eesti Ühistegew.-seltsi esimees.
21. Lagus, Georg (sõjaw. nõuk.), lipnik, Eesti sõjawäel. ülemkomitee liige.
22. Uesson Anton („Nürnik"), inshener, linnanõunik.
23. Triik, Nikolai (töörak.), kooliõpetaja, maalikunstnik, Eesti töörak. juhatuse liige.
24. Tults, Salme (Naisselts ja „Nürnik"), perenaine.
25. Taft, Julius („Nürnik"), mehanikatööline.
26. Kaljo, Gustaw (töörak.), posti-telegrafi ametnik, Eesti töörakonna juhatuse liige.
27. Hubel, Eduard („Nürnik"), ajakirjanik ja kirjanik.
28. Mikita, Karl (töörak.), maaler.
29. Pallas, Aleksender (Linnateen.), advokat, linna toitlusbüroo juhataja, Linnateenijateseltsi esimees.
30. Laurfeld, August („Nürnik") portutööline.
31. Saabas, Jaan (töörak.), õigusteadlane, waestelaste kohtu esimees.
32. Tarkpea, Aleksei („Nürnik"), kooliõpetaja.
33. Jürgens, Adele (töörak.), kooliõp. liõpetaja.
34. Torupill, Hilda („Nürnik"), kooliõpetaja.
35. Tiitso, Karl (töörak.), kohtupristaw.
36. Uesson, Juuli (Naisselts), ämmaemand.
37. Luhakoder, Tõnis („Nürnik"), puutööline.
38. Raadik, Jakob (sõjaw. nõuk.), mehanik.
39. Loik, Tõnu (töörak.), postiametnik.
40. Hargel, Jaan („Nürnik"), tööline.
41. Rumma, Jaan (töörak.), kooliõpetaja.
42. Wäljamäe, Lidia (Naisselts), perenaine.
43. Roog, Priidu („Nürnik"), kingsepp.
44. Oraw, Hans (töörak.), ärijuht.
45. Krents, Mihkel („Nürnik"), elektromontör.
46. Rawaraja, Arnold (töörak.), üliõpilane, kontoriametnik.
47. Bross, August („Nürnik"), potissepp.
48. Kirk, Peeter (töörak.), rahukogu sekretär.
49. Kärk, Anton (Linnateenij.), kooliõpetaja.
50. Lass, Eduard (sõjaw. nõuk.), rahukogu abisekretär.
51. Lehtmets, Konstantin („Nürnik"), kaupmees.
52. Liik, Herman (töörak.), kaupmees.
53. Lill Friedrich („Nürnik"), tarwitajateühisuse „Oma" ärijuht.
54. Tomp, Jaan (töörak.), ajakirjanik.
55. Ollik, Gustaw („Nürnik"), rahwakoolide inspektor.
56. Peegel, Riido („Nürnik"), tööline.
57. Uustalu, Jaan (töörak.), posti-telegrafi ametnik.
58. Einberg, Oskar („Nürnik"), maamõõtja.
59. Tellman, Nikolai (töörak.), inshener.
60. Kesküla, Aleksander (töörak.), posti-telegrafi wanem mehaniker.
61. Papp, Wilhelm („Nürnik"), maaler.
62. Martens, Jaan (töörak.), posti-telegrafi wanem mehanik.
63. Waher, Wilhelm („Nürnik"), elektrotehnik.
64. Rosman, Tõnis (töörak.), raudteeamet.
65. Torupill, Jüri („Nürnik"), tööline.
66. Ingland, Karl („Nürnik"), welsker.
67. Porre, Paul (töörak.), kohtupristaw.
68. Tanne, Mihkel („Nürnik"), tööline.
69. Tamman, August (töörak.), ajakirjanik.
70. Kool, August („Nürnik"), montör.
71. Ludwig, Jaan (töörak.), linnaametnik.
72. Kollist, Johannes (töörak.), elektriinshener.
72. Krich, Peeter („Nürnik"), tööline.
74. Aabel, Aleksander (töörak.), inshener.
75. Mühling Wilhelm („Nürnik"), tisler.
76. Priskal, Anton (töörak.), tööline.
77. Johanson Ado, („Nürnik"), Keskseltsi instruktor.
78. Teetsow, Aleksander (töörak.), elektrimontör ja näitleja.
79. Meltsas, Aleksander („Nürnik"), raamatukaupleja, end. kooliõpetaja.
80. Adamson, Maks (töörak.), kontoriametnik.
81. Lents, Johannes („Nürnik"), tööline.
82. Serman, Martin (töörak.), kontoriametnik.
83. Teiman, Karl („Nürnik"), sepp.
84. Soome, Hans (töörak.), tööline.
85. Kangur, Mihkel (töörak.), tisler.
86. Lorents, Juhan („Nürnik"), nahatööline.
87. Tõnisson, Aleksander (töörak.), töökoja ametnik.
88. Taits, Aleksander („Nürnik"), masinist.
89. Parm, Boris (töörak.), joonistaja.
90. Wahtrik, Jakob („Nürnik"), Tallinna maksuwalitsuse esimees.
91. Patt, Johannes (töörak.), kontoriametnik.
92. Lutterus, Juhan („Nürnik"), joonistaja.
93. Niineman Alfred (töörak.), tööline.
94. Fried, Anton („Nürnik"), tööline.
95. Wilukas, Priidik („Nürnik"), kirjakandja.
96. Kiwi, Aleksander (töörak.), joonistaja.
97. Taron, Otto („Nürnik"), metallitreial.
98. Põlma, Ado (töörak.), kirjakandja.
99. Rosenbaum, Wilhelm („Nürnik"), einelauapidaja.
100. Less, Artur (töörak.), kohtuametnik.
101. Nipman, Anton („Nürnik"), nahatööline.

## Pidud ja koosolekud.

**Näitlejate Liidu pidu**

peale, mis pühapäewal „Pandorinis" peetakse (waata kuulutus) juhime lugejate tähelepanemist. Tohib juba loota, et näitlejad oma kogu jõu selleks tarwitawad, et eeskawa huwitaw on ja pidulolejaid suudab rahuldada. Muude hulgas astub üles ka end. „Estonia" näitleja B. Hansen.

**Suwe-öö sõjalaagris**

Harjuwärawa mäel, mis tulewa esmaspäewa, 31. juuli peale edasi lükati, on selle nädala jooksul palju paremaks läinud. Endisele riklikule piduprogrammile, milles leiduwad näitelawalised, nalja- ja tantsuettekanded estonlaste ja pandorinlaste poolt, laulud, solistid ja muusika, on wäärtuslist lisa kuurde tulnud. Iseäranis huwitawaks töotab kujuneda lõbustuste osa ja dekoratsion. Tahaks tänu ainult paari neist nimetada, nagu „wälja haigemaja", „musuroodu kasarm", punniwinna kants" ja „kopitamud kodanlaste koobas". Peale selle kõiksugu lõbustused ühes kaardimoori ja ettekuulutajaga. Lõpuks tants saalis.

**Pidu Nõmmel.**

Nõmme Heakorra seltsi saalis on 30. juulil kell 2 kuni kella 6-ni laste-pidu mitmesuguste ettekannete ja tantsuga. Kell 8 õhtul algab eestikeelne näitemäng. Puhaskasu läheb Nõmme alalise tuletõrjujate-komando heaks.

**Pelgulinna elanikudele.**

Tallinna Wabat. Tuletõrjujate Seltsi eeltseksus palub neid Pelgulinna kodanikka, keda tuletõrje korraldamine Pelgulinnas huwitab, kokku tulla ühisele nõupidamisele esmaspäewal 31. juulil kell 8 õhtul, Teliskiwi uul. maja nr. 5 (koolimaja) õuele.

Esimees: A. Birk.
Kirjatoimetaja: W. Wentzer.

**Kaubalaewade meremehi**

palutakse 30. juulil k. 10 homm. Nikolai gümnasiumi maneshi erakorralisele koosolekule ilmuda, kus harutamisele tulewad ülewenemaalise kongressi saadikute aruanded ja linnawolikogusse ning t. ja s. saadikute nõukogusse walimise küsimused.

**Näija wastu wõitlemise selts**

paneb homme kell 1 päewal Uuel turul miitingu toime.

**Naisõiguslase Liiga**

kutsub oma liikmeid wõimalikult suurel arwul teisipäewal 1. aug. k. 7 õhtl. linna tütarlaste gümnasiumi saali (Laial uul. 25) koosolekule, linnawalimiste üle läbi rääkima. Scalsamas wõetakse ka uusi liikmeid wastu.

**Wabapalgaliste Peeter Suure portu teenijate**

peakoosolek on esmaspäewal 31. juulil Wene seltsimajas (realkooli kõrwal). Päewakorras on eelolewad linnawalimised. Kõnelejatena astuwad üles mitmete politikaliste grupede esitajad. Hakatus k. 8 õ.

Wanemate nõukogu.

**Nõmme Naisseltsi koosolek**

on pühapäewal 30. juulil kell 5 peale lõunat Nõmme algkooli ruumides.

## Eesti Rahwa Museumi hoone ehitamiseks

on „Päewalehe" toimetuse kaudu annetanud:

Hr. Ukwolber abikaasaga 20 rbl.; Haapsalu Wast. Kredit-Ühisus 25 rbl.; P. Oder, Saaremaalt, 10 rbl.; „Estonia" Eesti asunduse korjandus Suhumis, kokku 178 rbl. 67. kop.; J. Arg perekonnaga 25 rubla.

Siiamaale on „Päewalehe" toimetuse kaudu Eesti Rahwa Museumi heaks annetatud 11.552 r. 71½ kop.

Wäljaandja Tallinna Eesti Kirjastuse-ühisus.
Wastutaw toimetaja G. E. Luiga.

Eestimaa Sotsialdemokraatline Ühendus.
Esmaspäewal, 31. juulil s. a. kell 7 õhtul
— „Lootuses" —
Awalik koosolek.
Kõnelewad: Martna, Wilde, Rei, Ojnas j. t.
Sissepääsmine maksuta.

Üleüldine Tallinna
kojameeste koosolek
on pühapäewal, 30. juulil kell 4 peale lõunat. Suure Karja uul. nr. 18. Palutakse kõiki Tallinna kojamehi tulla, sest ast on wäga tähtis.

E. M. S. „Pandorini" saalis
Laupäewal, 29. juulil s. a.
suur pidu-õhtu
huwitawa sega-eeskawaga.
Lõpuks
— Tants. —
Algus kell 9 õhtul.
Lõpp kell ½3 öösel
Piidutoimekond.

„Lootuse" saalis.
Laupäewal, 29. juunil s. a.
Eesti sõjawäelaste
pidu-õhtu.
Mitmekesine eeskawa. Tants.
Algus kell 9 õhtul.

Olen tagasi jõudnud
wõtan nüüd haigeid wastu kl. 10—11½ ja 5—7. Laupäewadel ainult enne lõunat, kuni augusti kuu lõpuni.
Dr. A. Oldekop.

J. L. Schlifstein'i
hambaarstimise-kabinett Wiru uul. 4, Gutkini m., tel. 11-98. Wastuwõtmine kl. 9 hom. kuni ella 7 õ., ka pühapäewadel kuni ella 2. — Kunstlikud hambad.

Palwekirjasid
valm. kirj.-masinal igasse kohtuja muu ameti-asut.; ka abielulahut., korteri, sõiduluba, ajapikenduse, liignime muutmise, indl. ehitam. ja igas muus asjas Wiru uul. 14, krt. 1. Tel. 8—27, kontoris. H. J. Kühle.

Palwekirjasid
kirjut. asjatundl. igasse kohtu ja pärand., abielulahut. nekrutsi, ajapikenduse, korteri ja sõiduluba asjus. S. Roosi-rantsi uul. 1. N. Ilwes.

Palwekirjasid
kõiksugu kirjutan asjatundlikult W. Tartu m. 22, F. Weltmann.

Wilunud muusikalist
kodukooliõpetajannat
tarwis maale perekonda. Pakk. palitseja W. Nurkse up. Keppo.

Tarwis metsatöölisi
kroonu töö peale kus ka leib ja korter töölistel saadawal on. Puu kubik sülla raiumise hind 18—20 rbl. Töölist wõetakse wastu wõõrastemajas „Petrograd" tuba nr. 14, laupäewal kl. 6—8 ja pühapäewal kl. 2—5.

Wälke Maarja kih.-kool tarwitab
naiskooliõpetajat.
Palk 100 rubla kuus prii korteri, küte ju walgustusega kuni 1. jaan. 1918 a.; pärast seda Maakonna Nõukogu poolt ajakohane tasu. Käsitöö tundmine soowitaw. Ülesandmisi ühes dokumentidega ja lühikese eluloo kirjeldusega wõtab wastu kooli juhataja kuni 10 aug. чр. п. о. Мало-Маріенъ.

E. S. S. „KALEW"
Laupäew. 29., pühapäew. 30. ja esmaspäew. 31. juulil „Kalewi" aias, sissepääsmine Wene turult
Kergespordi wõistlused
Osawõtawad m. s.
paremad Moskwa spordimehed
Barhasch, Rõmorew, Bersin, Schatsky j. t.
Algus: laupäewal ja esmaspäewal kell 6 p. l., pühapäewal kell 4 p. l.
Toimekond.

Äriteenijate
awalik miiting
esmaspäewal 31. juulil s. a. kell ½8 õhtul Nikolai gümnasiumi ruumides Kloostri uul. Äriteenijate Ameti-Ühisuse Eestseisus palub tungiwalt kõiki äriteenijaid ilmuda.
Eestseisus.

Õpetamine ja ümberkirjutus
kirjutusmasinatel „Deletsi" kontor, Wiruwärawa puiesteel 29, W. Tartu m. nurgal.

Kes annab Wene keele tundisid
neiule? Teat. sit. „Solvi" all.

Üksiteenija
wõib ennast teatada Balti Puuwilja wabr. koolimajasse kooliõpetajanna kontoris.

Pesupesijaid
tarwis päewiti Kõie uul. nr. 1, korter 9.

Wanald. naisterahwast
tarwis laste juurde, hea palga eest. Maakri uul. nr. 3, krt. 3.
Butõrin.

Tarwis
naisi kiwa laadima wagunisse ja hobusemehi hobustega prügitamise kiwa wedama, lähemat Harju uul. nr. 17, krt. 3; tulla laup. kella 6—8 ja pühapäewal 10—12.

Jõudukat tarwis
maale linna ligidale. S. Juhkentali uul. nr. 27, krt. 7.

Õpilasi tarwis
kuduja juurde W. Liiwa uul. nr. 4, krt. 17.

Osaw masinist
soowib kohta rehepeksu-masinate juurde. Adress: üle Tapa Madikse postkont.
R. Kautlenbach.

Tarwis
weetorupanijaid (neetijaid). Teatust Kopli uul. Mafuti jaam, Gustsha kontor.
Malinowski.

Rätsepatöölist
on tarwis palitu ja pintsaki tööde peale Kullasepa u. 10, k. 2.
J. K. Adossen.

Toila kalameeste ühisus tarwitab kohe wilunud
kalasuitsetajat
soowitaw oleks naisterahwas, pakkuda suusõnal ehk kirjalikult. Adress: ст. левве, Тоила,
A. Kreismann.

Potiseppasid
kohe tarwis Põhja Lääne laewatehas. (end. Böcker). Küsida peakontorist „Ehitus jaoskonnast.

Müürisepasid ja kiwikärutajat
tarwis linna tükk- ehk päewawiisi Laulupidu uul. 4, krt. 7.

Hobusemeest
tarwis wedruwankriga tööl käimiseks Alewi uul. nr. 4, krt. 2, (Tondi põikuul).

Tubli hobusemees
leiab kohe kohta potisepa juurde Liiwalaia uul. 16.

Karjast,
noort ehk wana, maale tarwis. Teatust saab S. Uhehna uul. nr. 42, poest.

Sulast
on tarwis linna ligidale Kadaka tee äärde. Kaupa teeb pühap. kella 10—½1 Wittenhofi uul. nr. 18, krt. 3.

Tarwis töölisi
rutulise kroonumetsa raiumiseks. Kroonu poolt korter peredes. Leib, suhkur ja jahu sealsamas. Maks metsa järgi 6—675 kop. sülla pealt. Töö on Tõbisoo ja Jäneda metsades. Töölisi palun tulla igal ajal Aegwidu (Kosenõmme) jaamast 1 werst. Tallinnas isiklikult teisipäewal 1. augustil kl. 10—12 Narwa m. 13, Lätti-klubi.

100 metsaraiujat
tarwis õige hea hinna eest, palgi mets tuleb puudeks raiuda, toiduaineid koha peal saadawal, tööriistad wõib ka saada, ülelulekku tunnistus tarwilik. Kaubelda Wiru uul. 6, Posredniku kont. kl. 10—6 õhtl.

Töölisi
50 meest saawad tööd linna lähedal, toiduaineid koha peal, ülemineku tunnistus nõukaw, 1. aasta tööstus, üles anda Gonsiori uul, 13, krt. 2, hom. kella 8—10 ja õht. 6—9.

Kaks neiud wõiwad
kaasüüriliseks tuba
saada W. Balesna u. 8, k. 11 uus maja, eestuks.

Noormees wõib
kaasüüriliseks
tulla Magasini uul. nr. 19 k. 2.

Suure männametsaga
krundid on müüa
heade tingimistega. Küsida Nunne uul. nr. 14 uurmakri juurest.

Müüa 2 maja
üks kahekordne teine ühekordne krunti ligi 300 □ sülda. Hind 21000 rbl. Ligemaid teateid Dunkri uul. 5, k. 2, kl. 6—7 õ.

Palun teatada, kellel on pood
ühes korteriga, kaupaga ehk ilma kaupata ära anda. Teatada kuni 15:ma augustini sit. „Pood J. E." all.

Maawankert
ja hobust soowitakse osta W. Juhkentali uul. nr. 23, krt. 1.

Kudumise-masinaid
ostekakse pr. L. Jürissoni kudumise-äris W. Tartu m. nr. 7.

Suurem jagu wäga head
I sorti kilurohtu
müüa Laial uul. nr. 32, krt. 1.

Waat tõrwa müüa
Magasini uul. nr. 3-a.

Müüa
käsi- ja jalagaõmblusemasin ja lapse sportwanker. Niguliste uul. nr. 1, krt. 4:

2 jalgratast
müüa Eesti teatri majas 14.

Hea jahipüss
toppelt raudadega on müüa Riisenkampsi uul. nr. 43-b, krt. 5, näha wõib laupäew. kella 4—7 ja pühapäew. 10—2.

Rewalwer müüa
S. Pärnu m. nr. 37, krt. 7.

Browning,
kal. 7,65 on müüa Instituudi uul. nr. 22, krt. 5, kl. 7—½29.

Tööwoorimehe loogad
müüa S. Pärnu m. nr 84.

Müüa
uus ülikond ja ülikud püksid. W. Juhkentali uul. nr. 7, krt. 14, sissekäik Weski uul.

Prunguitud meesterahwa
sügise-palitu
müüa Toom-Waestekooli uul. nr. 1, krt. 1.

Terwe weohobune,
riistad, wanker ja regi on omaniku haiguse pärast odawalt müüa; kui soowitaw alatine töökoht kaasa. S. Epinatjewi uul. nr. 9, krt. 1.

Hea hobune müüa
töö ehk sõidu jaoks Nõmmel, Mustamäe uul. nr. 49, sepa juures pühapäewal.

2 hobust
ja 2 troskat odawalt müüa. S. Pärnu mnt. nr. 88.

Hobune müüa
Tsemendi uul. nr. 5.

Hobused,
raudrattastega kaleska, töökwanker ja lõpsilehm müüa S. Pärnu m. nr. 34, talli juures.

Märahobune
müüa wäga kohane tööle Kalarannas nr. 15, krt. 5.

Müüa 5-a. tükk,
kõrg. 2 arss. 5 werst. töö ehk sõidu jaoks Narwa m. 50, k. 4.

Lõpsilehm
on müüa Waldeki tee ääres Sarapu majas.

Häid lõpsilehmi
on müüa Baltiski m. nr. 46, näha äripäew. kl. 6 ümber ja pühapäew 4—7. 2

Hoiu peale
wõetakse mööblid ja kõik muud kaubad heade tingimistega „Deletsi" kont. Wiruwärawa puiesteel nr. 24, krt. 2, W. Tartu m. nurgal.

Kes
laenab lindla wastutuse peale
500 rbl.
5 kuu peale, 575 rub. tagasi makstes. Peale selle saab laenuandja nüüd kohase tasu, rutt. pak. s. l. t. „60" all ära anda.

150 tuhat rbl.
kasulikudel tingimistel, kindla wastutuse peale ja heade % soowitakse laenata. Pakk. saata s. l. t. „B. R" all.

Olen
rauakaupluse
awanud
ja ostan rauda, malmi j. n. e.
Wana Wiru uul. nr. 10
kõnet. nr. 15-85
Endine Schifferi rauakaupl.

Noor musta karwa ja kollase käppadega
koer
on ära jooksnud palutakse ära tuua Mehanika uul. nr. 20.

Kaotasin
eila õhtul sadamast linna sissesõites nime templid. Palu tasu eest ära tuua Ülemaimla uul. nr. 15.

Kadunud 26. juulil kirju
linnukoer
(pointer). Nimi Pique. Tagumise eest palutakse kätte anda Wiru uul. nr. 1, krt. 4. 2

Haapsalus
müüdakse
„Päewalehe" üksikuid numbrid
A. Koppel'i kaupluses.

Nõudke igast raamatukauplusest:
E. S. S. „Kalew"
I. Eesti spordi kalender
1. IV. 17 — 1. IV. 18.
Sisust: Tallinna ja Soome spordi seltside tegewuskawad, Tallinna ja Eesti rekordid kergejõustikus, kergejõustiku rekordide tabelid kõikide maade kohta, juhatused wõistluste korraldamiseks, ülewenemaalise kergejõustiku armastajate liidu määrused kergejõustiku kohta, punktide arwamise tabelid j. m.
Hind 80 kop. Spordiseltsidele ja raamatukaupl. 20%.
Tallinn, Postkast 40. E. S. S. „Kalew".

## Kiriklikud teated.

**Kaarli kirik.** Pühap., 30. juulil õnnistatakse cand. theol. A. Mäggis õpetaja ametisse ja Kaarli koguduse abiõpetajaks. Jutlust teeb cand. A. Mäggis. Lauale wõetakse mõlemist kogudusest. Piht on pühapäewa hommikul kl. ½10 kirikus. Laululehed kiriku heaks.

Ristitud: Erika Mõttus, Rudolf Selberg, Albert Johannes Jallak, August Rosenwald nim. Rosenfeldt, Asta Hansi, Helene Marie Einbach.

Laulatatud: Oskar Leopold Kraus ja Hilda Helene Kõrtz, Konstantin Eigel ja Alide Helene Steinberger, Mihail Jürgens ja Olga Wenzel, Jaan Rei ja Wio Eik, Karl Müller ja Emilie Aug, Johannes Nukki ja Helene Paakspuu.

Maetud: Lisa Drewing, Madise lesk. 81 a.; Woldemar Jems, Alexandri p. 12 a.; Rudolf Selberg, 6 p.; Liiso Herms, Victori lesk, 54 aastane; Leida Ellen Nowod, Alexandri t. 4 a.; Juula Trontmann, Kustase lesk 79 a.; Gottfried Malki, Johani p. 1 a.; Jüri Kroll, Adu p. 50 a.; Heinrich Schwalbe, Mardi p. 60 a.; Eduard Brennert'i surn. sünd. p.; Woldemar Wigly, Hansu p. 23 a.; Otto Kass nim. Kess, Jakopi p. 49 a.; Alexander Paul Wahthal, Mardi p. 42 a.

**Jaani kirik.** 30. juulil teeb enne lõunat õp. Alsmuth jutlust (Luuk. 16, 1—9) ja wõtab mõlemcist kogudusest lauarahwast wastu, piht on laup. k. 1. Laupäewal k. 7 õht. õhtune palwe tund õp. Hasselblatt.

Ristitud: Ilmar Peekmann, Elfriede Aurelie Sild, Dagmar Weidebaum, Olav Alexander Tichanow, Helmut Walter Maripuu.

Laulatatud: Johannes Leopold Albo ja Lisette Wilhelmine Kreekmann, Jaan Krebs ja Wera Johanna Faltin.

Maetud: Johannes Nirgi, 39 a.; Elmar Ristikiwi, 12 p.; Meta El riede Kerw, 2 a.; Salme Kohho, 1 a.

**Toompea kirik.** Pühap., 30. juulil kl. 10 jumalateenistus. Jutlust teeb cand. Busch, kl. 12 lastejumalateenistus jutlusega, cand. Busch.

**Issandamuutmise kirik.** Jumalateenistused: Laup. õhtul kel 6 õhtuteenistus; pühap. enne lõunat, kell ½11 liturdia armulauaga, —teenistust peab ülempr. A. Ramul, Pühap. õht. kell 7 wainulik kõne; pärast laulu harjutus.

Ristitud: Rufin Rawik; Sergei Wält; Krisanth Prink.

Salwitud: Alewtina Berkhols.

Laulatatatud: Joannes Pärnpuu ja Anna Ärkmann; Theodot Theodorow ja Olga Berens; Iwan Kuusk ja Melanie Tuuling.

**Rootsi Mihkli kirik.** Pühapäewal 30. juulil 1917 a. jumalateenistus jutlustab A. Heldring.

Maetud: Anette Mathilda Rosen 9 a.

**Olewiste kirik.** Pühapäewal 30. juulil kell 10 jumalateenistus õp. H. Hesse (Mark. 10, 17—27). Korjandus koguduse waeste heaks. Piht ja armulaud.

Ristitud: Johann Kaupo Tomas.

**Pauluse kogudus.** 30. juulil kell 12 piht ja armulaud, õp. Moorfeldt.

Ristitud: Werner Tammik; Leopold Klement.

Surnud: Mall Tutt, Jüri lesk 73 a.; Gustas Körremanni surnultsündinud poeg; Elmar Johannes Saun 3 k.

**Püha-Waimu kirik.** Pühapäewal 30. juulil teeb õp. Hansson jutlust.

Ristitud: Ellen Waher; Linna Simm; Hilda Kornelie Pitk; Linda Alwine Palta Alfred Ferdinand Nurmland.

Laulatatud: Adolf Theo Sorgenfrei ja Julie Anderson al. Peterson; Otto Moor ja Helene Pruly.

Maetud: Jaan Laane Jaani p. 53 a. Erich Johannes Nirk, Jüri p. 5 k. Maria Bidermann, Hindreku lesk 77 a.; Leena Lasberg, Johanni lesk 77 a.; Minna Tanwald, Jaani ab. k. 34 a.

**Niguliste kirik.** Pühapäewal 30. juulil kell 10 jumalateenistus. Jutlust teeb õp. vic. O. Walther (Matt. 10, 28—31). Piht ja armulaud õp. vic. O. Walther.

Laulatatud: Johann Georg Ebert ja Tamara Kuhlmann.

Maetud: Georg Ernst Nõster 11 k. Georg Kuttus 2 a

E. Luiga trükk. Tallinnas.